SİYER-İ NEBÎ

SERİ 14

İFK HADİSESİ

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Benî Mustalik Gazvesi ve Âişe'nin İffeti

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

AK (KELANTAN)

quranscience.my

© 2026 M / 1448 H Hj Che Alim Hj Che Haron AK (Kelantan) • quranscience.my • @QuranScienceMY

Bu e-kitap Müslümanlar için ÜCRETSİZDİR — satılması yasaktır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SİYER-İ NEBÎ

SERİ 14

İFK HADİSESİ

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Benî Mustalik Gazvesi ve Âişe'nin İffeti

لَّوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ ٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا۟ هَٰذَآ إِفْكٌ مُّبِينٌ

"Onu işittiğiniz zaman, erkek kadın müminlerin, kendiliklerinden hüsnü zanda bulunup da: "Bu apaçık bir iftiradır" demeleri gerekmez miydi."

NÛR SÛRESİ 24:12

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | @QuranScienceMY

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz e-kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Tertemiz kulunun adını yedi kat göğün üstünden temize çıkaran ve bize dilimizi korumayı öğreten Allah'a hamd olsun. Efendimiz Muhammed'e ﷺ, âline ve ashabına salât ve selâm olsun.

Bu e-kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

Siyer-i Nebî'nin bu on dördüncü serisi, Benî Mustalik Gazvesi'ni ve İfk hadisesini anlatır: kaybolan gerdanlık, yayılan iftira, Resûlullah'ın ﷺ evinde bir ay süren hüzün ve Âişe'yi temize çıkaran Nûr Sûresi âyetleri. Bu bilgi 'ilmun yuntefa'u bih, yani faydalı bir ilim olsun.

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan veya hayvan tasvir edilmemiştir. Kapakta **geniş ve ıssız bir çöl vadisi** görülür; vakit **şafak** vaktidir ve kumların üzerinde **tek başına duran bir akasya ağacı** yükselir. **Pembe ve yumuşak mor** renklere bürünmüş gökte hâlâ **bir sabah yıldızı** parlar; kumlardaki silik **yolculuk izleri** ise uzaktaki tepelere doğru kaybolur.

Issız vadi ve kaybolan izler, Âişe'nin رضى الله عنها karargâha döndüğü, kafilenin yola çıktığını görüp bulunduğu yerde oturarak beklediği anı hatırlatır (Sahîh-i Buhârî 4141). Tek başına dimdik duran akasya ağacı, iftira fırtınası koptuğunda gösterdiği sabrı — "güzel sabrı" — simgeler. Şafak ışığı ve sabah yıldızı ise Allah'ın Nûr Sûresi âyetlerini indirmesiyle sonunda doğan hakikati simgeler.

Alttaki lacivert şerit, **ince altın çizgilerle** çerçevelenmiş olup yazarın adının yer aldığı alandır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

İFK HADİSESİ — *Giriş*
1. BENÎ MUSTALİK VE MÜREYSÎ' KUYUSU — *Sahîh-i Buhârî 2541*
2. BU OLAY NE ZAMAN OLDU? — *Sahîh-i Buhârî; siyer kitapları*
3. CÜVEYRİYE: KAVMİNİ HÜRRİYETE KAVUŞTURAN GELİN — *Sünen-i Ebû Dâvûd 3931*
4. KUYU BAŞINDA CÂHİLİYE ÇAĞRISI — *Sünen-i Tirmizî 3315*
5. ZEYD B. ERKAM'I ALLAH DOĞRULADI — *Sahîh-i Buhârî 4900*
6. KAYBOLAN GERDANLIK — *Sahîh-i Buhârî 4141*
7. ÇÖLDE GERİDE KALIŞ — *Sahîh-i Buhârî 4141*
8. İFTİRA YAYILMAYA BAŞLIYOR — *Nûr 24:11*
9. HASTALIK İÇİNDE BİR AY — *Sahîh-i Buhârî 4141*
10. HABER ÂİŞE'YE ULAŞIYOR — *Sahîh-i Buhârî 4143*
11. RESÛLULLAH ﷺ İSTİŞARE EDİYOR — *Sahîh-i Buhârî 7370*
12. MESCİDDE GERGİNLİK — *Sahîh-i Buhârî 4141*
13. "GÜZEL SABIR" — *Yûsuf 12:18*
14. VAHİY İNİYOR: GÖKTEN GELEN BERAAT — *Nûr 24:11*
15. HÜSNÜZAN VE DÖRT ŞAHİT — *Nûr 24:12–13*
16. HABERİ ALAN DİLLER — *Nûr 24:15–16*
17. ZİNA İFTİRASININ CEZASI (KAZF) — *Nûr 24:4; Sünen-i Ebû Dâvûd 4474*
18. EBÛ BEKİR VE MİSTAH: AFFETMEK — *Nûr 24:22*
19. HASSÂN B. SÂBİT VE ÂİŞE — *Sahîh-i Buhârî 4146*
20. İKİNCİ GERDANLIK VE TEYEMMÜM ÂYETİ — *Sahîh-i Buhârî 334*
21. ÂİŞE'NİN FAZİLETİ — *Sahîh-i Buhârî 3768, 4753*
22. SOSYAL MEDYA ÇAĞINDA DİL — *Sahîh-i Buhârî 6478; Hucurât 49:6*
23. İFK KISSALARININ KAYNAKLARI — *Şekil; tablo*
24. BERAAT ÂYETLERİ: NÛR 24:11–26 — *Tablo; Sahîh-i Buhârî 2766*
25. NÛR SÛRESİ: TOPLUMUN NAMUS KALESİ — *Nûr 24:27–31; Sahîh-i Buhârî 6241, 6245*
26. İFK HADİSESİNİN ŞAHSİYETLERİ — *Tablo; Sahîh-i Buhârî 4141*
27. İMTİHANDAN SONRA ÂİŞE: ÜMMETİN MUALLİMİ — *Sahîh-i Buhârî 3772, 3775; Sünen-i Tirmizî 3883*
28. İFK HADİSESİNİN ZAMAN ÇİZELGESİ — *Tablo*
29. İFK HADİSESİ HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR — *12 soru*
30. DERSLER VE SONUÇ
KAYNAKÇA
DESTEK VE BAĞIŞ

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma. Mavi altı çizili râvi isimlerine tıklayarak sunnah.com'daki râvi sayfasına gidebilirsiniz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

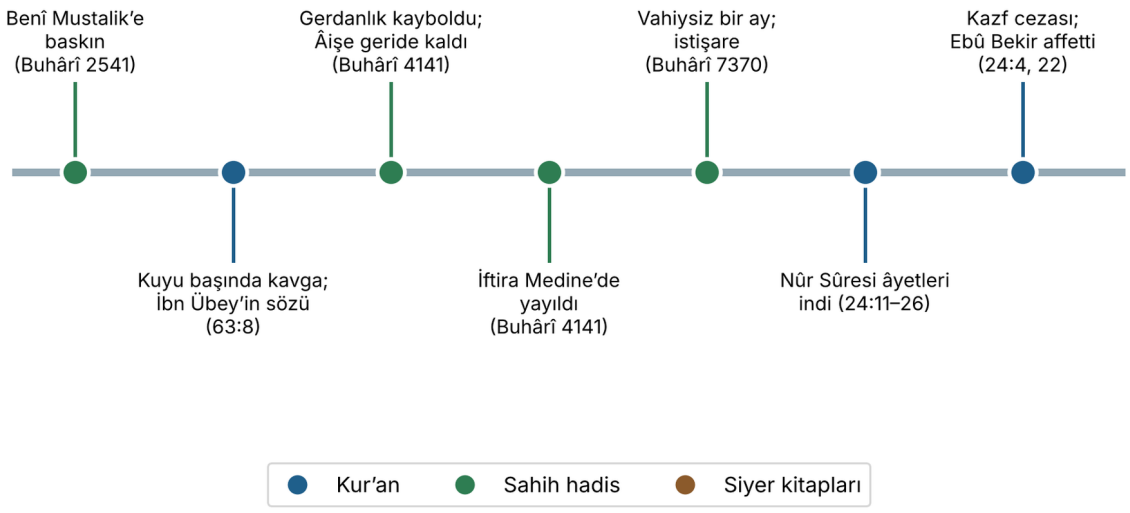
İFK HADİSESİ

Önceki seriler kılıç ve okla yapılan savaşları anlattı. Siyer-i Nebî'nin on dördüncü serisi ise başka bir savaşı anlatıyor — silahı ***dil*** olan bir savaşı. Bu savaş çölde kaybolan bir gerdanlıkla başladı ve Kıyamet gününe kadar okunacak ***Nûr Sûresi'nin on âyeti*** ile sona erdi.

Bu olay ***İfk*** — "büyük yalan, iftira" — adıyla bilinir. ***Benî Mustalik*** ile yapılan savaştan sonra münafıklar ***Âişe*** رضى الله عنها hakkında — yani Resûlullah'ın ﷺ hanımı hakkında — asılsız bir iftira yaydılar. Bir ay boyunca Resûlullah'ın ﷺ evini hüzün kapladı; ta ki Allah, Âişe'nin beraatini bizzat göklerin üstünden indirene kadar.

Bu kıssayı Âişe bizzat rivayet etmiştir; Sahîh-i Buhârî'nin en uzun hadislerinden biridir (Sahîh-i Buhârî 4141). Bu e-kitap o rivayeti adım adım takip eder ve ***sosyal medya*** çağında çok ihtiyaç duyulan bir dersle sona erer: dili iftiradan nasıl koruyacağımız.

Benî Mustalik Gazvesi ve İfk Hadisesinin Zaman Çizelgesi

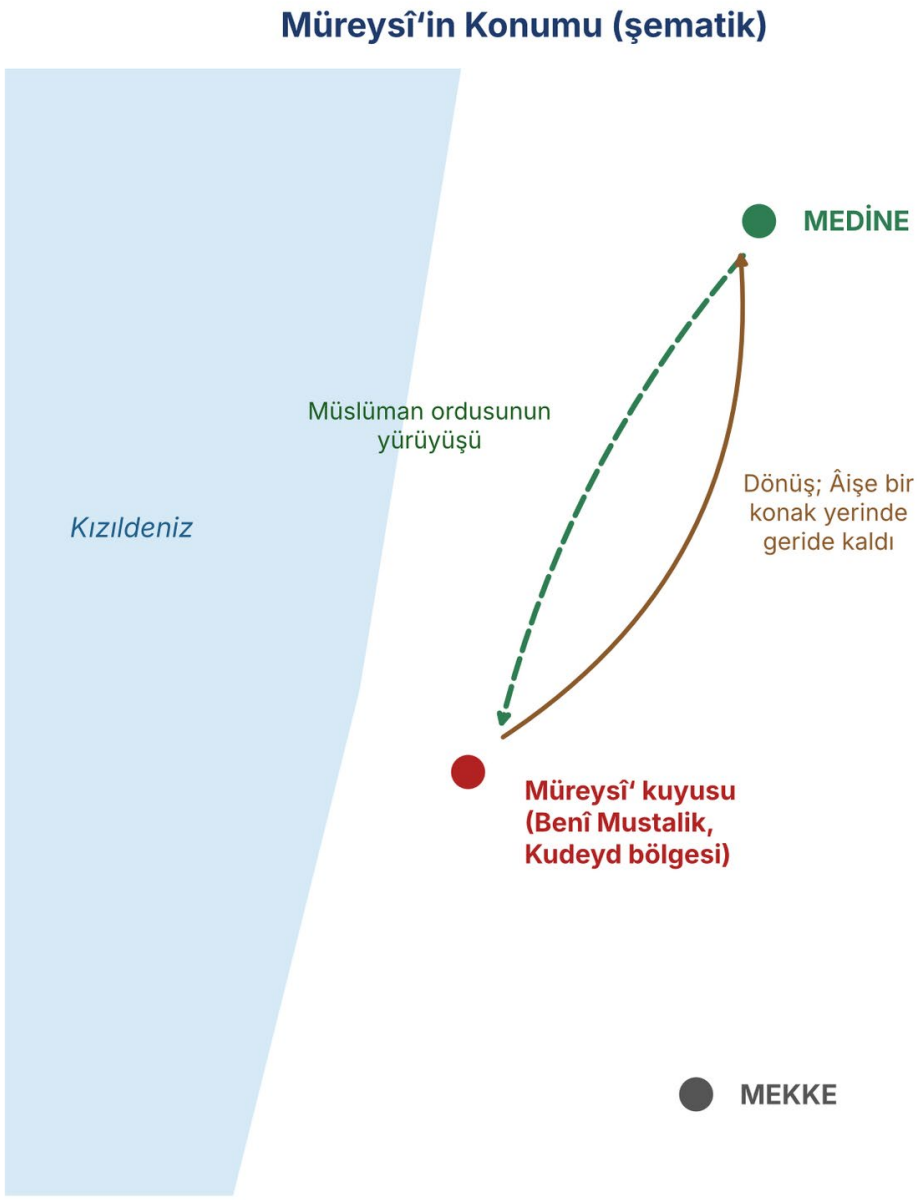
Tarih ihtilaflıdır: hicrî 5. yıl Şaban (İbn Sa'd, el-Vâkıdî), 4. yıl (Mûsâ b. Ukbe) veya 6. yıl (İbn İshak) — bkz. 2. bölüm.

Şekil 1: Benî Mustalik Gazvesi ve İfk hadisesinin zaman çizelgesi.

Not: Bu e-kitaptaki ayet mealleri Diyanet İşleri Başkanlığı mealidir. Her hadisin derecesi hadis kutusunda belirtilmiştir. Siyer kitaplarından alınan bilgiler kahverengi "Siyer Notu" kutularında verilmiş, tarihî bilgilere kaynak bağlantıları eklenmiştir.

BENÎ MUSTALİK VE MÜREYSÎ‘ KUYUSU

Benî Mustalik, Mekke ile Medine arasındaki sahil bölgesinde yaşayan ***Huzâa*** kabilesinin bir koluydu. Su kaynakları ***Müreysî‘*** diye bilinirdi; bu yüzden bu savaşa ***Müreysî‘ Gazvesi*** de denir. Siyer kitapları, liderleri ***el-Hâris b. Ebî Dırâr***'ın Medine'ye saldırmak için asker topladığını zikreder.

Yalnızca şematiktir. Müreysî', Huzâa'dan Benî Mustalik'in su kaynağıdır; Mekke ile Medine arasındaki sahil bölgesindedir.

Şekil 2: Mekke ile Medine arasında Müreysî'in konumu (şematik).

Resûlullah ﷺ onlar saldırıya geçemeden önce harekete geçti. O orduda bulunan Abdullah b. Ömer رضى الله عنهما şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 2541

حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ، أَخْبَرَنَا ابْنُ عَوْنٍ، قَالَ كَتَبْتُ إِلَى نَافِعٍ فَكَتَبَ إِلَيَّ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَغَارَ عَلَى بَنِي الْمُصْطَلِقِ وَهُمْ غَارُّونَ وَأَنْعَامُهُمْ تُسْقَى عَلَى الْمَاءِ، فَقَتَلَ مُقَاتِلَتَهُمْ، وَسَبَى ذَرَارِيَّهُمْ، وَأَصَابَ يَوْمَئِذٍ جُوَيْرِيَةَ. حَدَّثَنِي بِهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ، وَكَانَ فِي ذَلِكَ الْجَيْشِ.

TERCÜME:

İbn Avn dedi ki: Nâfi'e mektup yazdım, o da bana şöyle cevap verdi: **Nebî ﷺ Benî Mustalik'e, onlar habersizken ve hayvanları su başında sulanırken baskın yaptı. İçlerinden savaşanları öldürdü, çocuklarını (ve kadınlarını) esir aldı ve o gün Cüveyriye'ye sahip oldu. *Bunu bana Abdullah b. Ömer anlattı; o da o orduda bulunuyordu.***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Ali b. al-Hasan ← 'Abdullah b. al-Mubarak ← Ibn 'Aun ← Nafi' ← 'Abdullah b. 'Umar رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Itk, Araplardan Köle Sahibi Olan Kimse Bâbı, Hadis No. 2541; ve Sahîh-i Müslim No. 1730.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:2541

Âlimler bu hadisi, Benî Mustalik'e daha önce ***davetin ulaşmış olduğuna*** delil sayarlar; bu yüzden saldırıdan önce yeniden davet edilmeleri gerekmezdi. İmam Nevevî ve İbn Hacer, İslâm'a davetin ancak onu hiç duymamış kavimler için vâcip olduğunu açıklarlar.

SİYER NOTU: KISA SÜREN BİR SAVAŞ

Siyer kitapları çarpışmanın kısa sürdüğünü zikreder. Benî Mustalik yenildi ve birçoğu mallarıyla birlikte esir alındı. Müslüman ordusunun sayısı sahih hadislerde geçmez; siyer kitapları, yolun kısa olması sebebiyle ganimet umarak birçok münafığın da bu savaşa katıldığını zikreder.

KAYNAK:

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Wikipedia, "Invasion of Banu Mustaliq".
https://en.wikipedia.org/wiki/Invasion_of_Banu_Mustaliq

Ders: münafıkların varlığı, ardından gelecek iki imtihanın ***arka planını*** oluşturdu.

BU OLAY NE ZAMAN OLDU?

Bu seri, konu sırasına göre 13. Seri'nin (Benî Kurayza) ardından düzenlenmiştir. Ancak Benî Mustalik Gazvesi'nin gerçek tarihi âlimler arasında ***ihtilaflıdır***. İmam Buhârî bu gazvenin bâbının başında şöyle yazar:

"Huzâa'dan Benî Mustalik gazvesi, yani Müreysî' gazvesi bâbı. İbn İshak: altıncı yılda oldu, dedi. Mûsâ b. Ukbe: dördüncü yılda, dedi." (Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî).

ÂLİM	ZİKREDİLEN TARİH
Mûsâ b. Ukbe	Hicrî 4. yıl
İbn Sa'd ve el-Vâkıdî	Hicrî 5. yıl, Şaban
İbn İshak	Hicrî 6. yıl, Şaban
İbn Hacer (Fethu'l-Bârî)	Hadisteki karinelere dayanarak hicrî 5. yılı tercih eder

Önemli karinelerden biri, ***Sa'd b. Muâz*** رضى الله عنه İfk hadisinde (12. bölüm) zikredilmektedir. Sa'd, Benî Kurayza olayından sonra hicrî 5. yılın Zilkade ayında vefat etti (13. Seri). Bu yüzden İbn Hacer dahil birçok âlim, Benî Mustalik Gazvesi'nin ***hicrî 5. yılın Şaban ayında***, yani Hendek Savaşı'ndan ***önce*** olduğu görüşündedir. Bazı âlimler ise farklı açıklamalar getirmiştir; bu tartışma Fethu'l-Bârî'de uzun uzun yer alır.

Ders: hadis âlimleri son derece ***titiz ve dürüsttür***. Görüş ayrılıklarını gizlemezler; aksine onları bir araya getirip delillerle tartarlar. Bizim için önemli olan, tarihi ne olursa olsun değişmeyen bu olayın ***ibretleridir***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CÜVEYRİYE: KAVMİNİ HÜRRİYETE KAVUŞTURAN GELİN

Benî Mustalik esirleri arasında liderlerinin kızı ***Cüveyriye bint el-Hâris*** da vardı. 1. bölümdeki Abdullah b. Ömer hadisi, o gün Cüveyriye'ye sahip olunduğunu söyler. Ardından olanları Âişe رضى الله عنها şöyle anlatır:

Cüveyriye, Sâbit b. Kays b. Şemmâs'ın رضى الله عنه payına düştü; o da kendisini fidye karşılığında azat ettirmek için onunla anlaşma yaptı. Fidyesi için yardım istemek üzere Resûlullah'a ﷺ geldi. Efendimiz şöyle buyurdu: ***"Bundan daha hayırlısını ister misin? Fidyeni ödeyeyim ve seninle evleneyim."*** O da kabul etti. İnsanlar Resûlullah'ın ﷺ onunla evlendiğini duyunca, ellerindeki esirleri serbest bırakıp şöyle dediler: ***"Onlar Resûlullah'ın ﷺ hısımlarıdır."*** Âişe dedi ki: ***"Kavmine ondan daha bereketli olan bir kadın bilmiyorum. Onun sayesinde Benî Mustalik'ten yüz aile azat edildi."*** (Sünen-i Ebû Dâvûd 3931, Elbânî hasen demiştir).

İmam Müslim de onun asıl adının ***Berre*** olduğunu, Resûlullah'ın ﷺ bunu ***Cüveyriye*** olarak değiştirdiğini rivayet eder (Sahîh-i Müslim 2140). O, ***Ümmehâtü'l-Mü'minîn*** (mü'minlerin anneleri) arasına girdi ve çok zikretmesiyle tanındı.

EVLİLİĞİN SONUÇLARI	AÇIKLAMA
Esirler serbest bırakıldı	Yaklaşık yüz aile hürriyetine kavuştu
Düşmanlık sona erdi	Benî Mustalik düşman değil, hısım oldu
Cüveyriye'nin şerefi	Esirlikten Mü'minlerin Annesi olmaya
Davetin hikmeti	Kabilesi daha sonra Müslüman oldu (siyer kitapları)

Ders: Resûlullah ﷺ ***yenilgiyi rahmete*** dönüştürdü. Hikmetli tek bir karar düşmanlığı söndürdü ve bütün bir kavmi hürriyete kavuşturdu.

CÜVEYRİYE'NİN ZİKRİ

Cüveyriye رضى الله عنها ibadetiyle tanınırdı. Rivayet ettiğine göre Resûlullah ﷺ sabah namazında, o namazgâhındayken yanından çıktı; sonra kuşluk vaktinde döndüğünde onu hâlâ aynı yerde oturur buldu ve şöyle buyurdu: ***"Senin yanından çıktıktan sonra üç kere dört kelime söyledim; eğer bunlar senin sabahtan beri söylediklerinle tartılsa, onlardan ağır gelir: Sübhânallâhi ve bi-hamdihî, 'adede halkıhî, ve rıdâ nefsihî, ve zinete 'arşihî, ve midâde kelimâtihî."*** (Sahîh-i Müslim 2726).

Anlamı: ***"Allah'ı, yarattıklarının sayısınca, kendi rızası kadar, Arş'ının ağırlığınca ve kelimelerinin mürekkebi kadar hamd ile tesbih ederim."*** Bu zikir, bir zamanlar savaş esiri olan bir kadına öğretildi — o kadın şimdi bütün ümmetin zikir muallimi oldu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KUYU BAŞINDA CÂHİLİYE ÇAĞRISI

Zaferden sonra Müslüman ordusu Müreysî‘ kuyusunun başında dinlenirken, neredeyse büyük bir ayrılığa yol açacak küçük bir kavga çıktı. Câbir b. Abdullah رضى الله عنهما şöyle anlatır:

HADİS — SÜNEN-İ TİRMİZÎ, NO. 3315

حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، يَقُولُ كُنَّا فِي غَزَاةٍ قَالَ سُفْيَانُ يَرَوْنَ أَنَّهَا غَزْوَةُ بَنِي الْمُصْطَلِقِ فَكَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ فَقَالَ الْمُهَاجِرِيُّ يَا لَلْمُهَاجِرِينَ وَقَالَ الأَنْصَارِيُّ يَا لَلأَنْصَارِ فَسَمِعَ ذَلِكَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ مَا بَالُ دَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ. قَالُوا رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ كَسَعَ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم دَعُوهَا فَإِنَّهَا مُنْتِنَةٌ. فَسَمِعَ ذَلِكَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُبَيٍّ ابْنُ سَلُولَ فَقَالَ أَوَقَدْ فَعَلُوهَا وَاللَّهِ (لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الأَعَزُّ مِنْهَا الأَذَلَّ) فَقَالَ عُمَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ دَعْنِي أَضْرِبْ عُنُقَ هَذَا الْمُنَافِقِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم دَعْهُ لاَ يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّ مُحَمَّدًا يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ. وَقَالَ غَيْرُ عَمْرٍو فَقَالَ لَهُ ابْنُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَاللَّهِ لاَ تَنْقَلِبُ حَتَّى تُقِرَّ أَنَّكَ الذَّلِيلُ وَرَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم الْعَزِيزُ. فَفَعَلَ. قَالَ أَبُو عِيسَى هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

TERCÜME:

Câbir b. Abdullah رضى الله عنهما dedi ki: Bir gazvede idik — Süfyân dedi ki: bunun ***Benî Mustalik gazvesi*** olduğunu söylerlerdi — **muhacirlerden bir adam ensardan bir adamın arkasına vurdu. Muhacir: “Ey muhacirler!” diye, ensârî de: “Ey ensar!” diye bağırdı. Nebî ﷺ bunu işitince: “Bu câhiliye çağrısı da ne oluyor?” buyurdu.** Dediler ki: “Muhacirlerden bir adam ensardan bir adama vurdu.” Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: ***“Bırakın onu, çünkü o kokuşmuş bir şeydir.”*** Abdullah b. Übey b. Selûl bunu duyunca: “Bunu yaptılar mı? Vallahi Medine’ye dönersek, ***aziz olan, oradan zelil olanı mutlaka çıkaracaktır.***” dedi. Ömer: “Ey Allah’ın Resûlü, bırak şu münafığın boynunu vurayım!” dedi. Nebî ﷺ şöyle buyurdu: ***“Bırak onu; insanlar, Muhammed ashabını öldürüyor demesinler.”*** Amr’dan başkası şunu da rivayet etti: Oğlu ***Abdullah b. Abdullah*** ona dedi ki: “Vallahi, zelil olanın sen, aziz olanın ise Resûlullah ﷺ olduğunu ikrar etmedikçe geri dönemezsin.” O da bunu ikrar etti. Ebû Îsâ dedi ki: Bu hadis hasen sahihtir.

SENED İmam Tirmizî’nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ibn Abi ‘Umar ← Sufyan b. ‘Uyainah ← ‘Amr b. Dinar ← Jabir b. ‘Abdullah رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Tirmizî, Sünen-i Tirmizî, Kitâbü Tefsîri'l-Kur'ân, Münâfikûn Sûresi Bâbı, Hadis No. 3315; aslı Sahîh-i Buhârî No. 4905 ve Sahîh-i Müslim No. 2584'tedir.

DERECE: HASEN SAHİH — İmam Tirmizî hasen sahih demiştir; Darussalam hasen saymıştır. Bu kavga kıssası Sahîh-i Buhârî 4905'te de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/tirmidhi:3315

"BIRAKIN ONU, O KOKUŞMUŞTUR!"

"Ey muhacirler!" ve ***"Ey ensar!"*** çağrıları sıradan görünür — ikisi de Kur'an'daki şerefli isimlerdir. Ama bunlar ***gruplaşma ve düşmanlık*** çağrısına dönüştüğünde câhiliye çağrısı olur. Resûlullah ﷺ onu ***kokuşmuş*** bir şey olarak nitelendirdi.

Aynı hadisi Buhârî de rivayet etmiştir (Sahîh-i Buhârî 4905). Efendimizin Ömer'e verdiği cevaba da dikkat edin: ***"Bırak onu; insanlar, Muhammed ashabını öldürüyor demesinler."*** Efendimiz ***davetin itibarını*** korudu; çünkü dışarıdakiler kimin münafık, kimin mü'min olduğunu bilmezdi.

Ders: ***asabiyet*** — gruba, kavme veya topluluğa taassup — zaferden sonra bile ümmeti bölebilir. İslâm bizi nesep veya grup üzerinde değil, iman üzerinde birleştirir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZEYD B. ERKAM'I ALLAH DOĞRULADI

Abdullah b. Übey'in sözünü — ***"aziz olan, zelil olanı çıkaracaktır"*** — ensardan genç bir delikanlı, ***Zeyd b. Erkam*** رضى الله عنه duydu. O bunu haber verdi; sonra başına gelenler ***sınanan doğruluk*** hakkında bir ders oldu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4900

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رَجَاءٍ، حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ، قَالَ كُنْتُ فِي غَزَاةٍ فَسَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أُبَيٍّ، يَقُولُ لاَ تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُّوا مِنْ حَوْلِهِ وَلَوْ رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِهِ لَيُخْرِجَنَّ الأَعَزُّ مِنْهَا الأَذَلَّ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِعَمِّي أَوْ لِعُمَرَ فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَدَعَانِي فَحَدَّثْتُهُ فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُبَيٍّ وَأَصْحَابِهِ فَحَلَفُوا مَا قَالُوا فَكَذَّبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَصَدَّقَهُ فَأَصَابَنِي هَمٌّ لَمْ يُصِبْنِي مِثْلُهُ قَطُّ، فَجَلَسْتُ فِي الْبَيْتِ فَقَالَ لِي عَمِّي مَا أَرَدْتَ إِلَى أَنْ كَذَّبَكَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَمَقَتَكَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى {إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ} فَبَعَثَ إِلَىَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقَرَأَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ صَدَّقَكَ يَا زَيْدُ.

TERCÜME:

Zeyd b. Erkam رضى الله عنه dedi ki: **Bir gazvede idim. Abdullah b. Übey'in şöyle dediğini işittim: "Resûlullah'ın yanındakilere, etrafından dağılıncaya kadar bir şey harcamayın. Eğer (Medine'ye) dönersek, aziz olan, oradan zelil olanı mutlaka çıkaracaktır."** Bunu amcama — yahut Ömer'e — anlattım; o da Nebî'ye ﷺ anlattı. Beni çağırdı, ben de anlattım. Sonra Resûlullah ﷺ Abdullah b. Übey ile arkadaşlarını çağırdı; onlar da böyle söylemediklerine yemin ettiler. Bunun üzerine Resûlullah ﷺ beni yalanladı, onu doğruladı. ***Başıma, benzerini hiç yaşamadığım bir keder geldi.*** Evimde oturdum… Derken Allah şu âyeti indirdi: "Münafıklar sana geldiklerinde…" Nebî ﷺ bana haber gönderip âyeti okudu ve şöyle buyurdu: ***"Ey Zeyd, şüphesiz Allah seni doğruladı."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Abdullah b. Raja' ← Isra'il ← Ebû Ishaq ← Zaid b. Arqam رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü't-Tefsîr, Münâfikûn Sûresi, Hadis No. 4900; ayrıca No. 4901–4904; ve Sahîh-i Müslim No. 2772.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4900

Allah, İbn Übey'in sözünü Münâfikûn Sûresi'nde şöyle teşhir eder: ***"Oysa izzet (üstünlük) Allah'ın, Resûlü'nün ve mü'minlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmezler."***İbn Kesîr Tefsiri 63:8.

Zeyd'in hislerini düşünün: doğruyu söyleyen bir genç, fakat yetişkinler yeminle inkâr ettiği için ona inanılmadı. O ***kendini savunmak için yalan söylemedi*** ve intikam da almadı. Sadece kederiyle evinde oturdu — derken Allah bizzat vahiyle onu doğruladı.

Ders: doğruyu söyleyen kişiye ***bir süre inanılmayabilir***; fakat Allah hakikati zayi etmez. Zeyd'in kıssası Âişe'nin kıssasına bir giriştir: ikisine de iftira atıldı, ikisi de sabretti ve ikisini de Kur'an doğruladı.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HAKKI SEÇEN OĞUL

4. bölümdeki Câbir hadisi dokunaklı bir ayrıntıyla sona erer: Abdullah b. Übey'in kendi oğlu — onun adı da ***Abdullah*** رضى الله عنه idi — babasının yolunu kesip ona şöyle dedi: ***"Vallahi, zelil olanın sen, aziz olanın ise Resûlullah ﷺ olduğunu ikrar etmedikçe geri dönemezsin."***

SİYER NOTU: MEDİNE'NİN KAPISINDA

Siyer kitapları, Abdullah'ın Medine'nin girişinde durup babasının yolunu kestiğini ve Resûlullah ﷺ izin verinceye kadar onu içeri sokmadığını zikreder. İbn İshak ayrıca Abdullah'ın Resûlullah'a ﷺ gelip şöyle dediğini rivayet eder: eğer Efendimiz babasının cezalandırılmasını isterse bunu kendisi yapsın; çünkü babasını öldüren başka birine karşı kalbinin kin tutmasından korkuyordu.

Resûlullah ﷺ şöyle cevap verdi: ***"Bilakis, aramızda olduğu sürece ona yumuşak davranacak ve ona iyilik edeceğiz."*** Bu kıssa siyer kitaplarında meşhurdur; Medine kapısındaki ayrıntı Sahîh-i Buhârî ve Müslim'de yer almaz.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshak rivayeti); Sünen-i Tirmizî 3315. https://sunnah.com/tirmidhi:3315

Ders: iman, bir evladı kendi babasına karşı bile ***hakkın*** yanında durdurabilir — fakat edeple ve kararı yine Resûlullah'a ﷺ bırakarak. Resûlullah ﷺ ise cezayı değil ***yumuşaklığı*** seçti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYBOLAN GERDANLIK

Şimdi kıssanın özüne geldik. Âişe رضی الله عنها bunu bizzat ve ayrıntılı olarak anlatır (Sahîh-i Buhârî 4141).

Resûlullah ﷺ yolculuğa çıkmak istediğinde hanımları arasında ***kura çekerdi***; kurası çıkan onunla birlikte yola çıkardı. Bu gazvede Âişe'nin kurası çıktı.

O sırada tesettür âyeti inmişti; bu yüzden Âişe yolculuğu ***hevdec*** içinde yapıyordu — deve sırtındaki üstü örtülü oturak. Dönüş yolunda, Medine'ye yaklaşmışken kafile gece konakladı. Hareket edileceği ilan edilince Âişe ihtiyacını gidermek için biraz uzaklaştı.

Dönünce göğsünü yokladı ve ***Zafâr boncuğundan yapılmış gerdanlığının*** (Yemen'den oniks taşı) koptuğunu ve kaybolduğunu fark etti. ***Onu aramak için geri döndü***; arama bir süre aldı.

AYRINTI	MANASI
Hanımlar arasında kura	Resûlullah'ın ﷺ hanımlarına karşı adaleti
Hevdec	Peygamber hanımının örtüsünün ve iffetinin korunması
Değeri az bir gerdanlık	Zafâr boncuğu, pahalı bir mücevher değil
Onu aramak için geri dönmek	Küçük de olsa eşyaya karşı emanet bilinci

Ders: tarihi değiştiren olaylar bazen ***çok küçük bir şeyle*** başlar. Değeri az bir gerdanlık, Nûr Sûresi'ndeki büyük hükümlerin inmesine sebep oldu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÇÖLDE GERİDE KALIŞ

Âişe gerdanlığını ararken, hevdecini taşımakla görevli olanlar gelip onu deveye yüklediler. ***Âişe'nin içinde olduğunu sandılar***. Âişe şöyle açıklar: "O zamanlar kadınlar hafifti, şişman değillerdi; çünkü az yerlerdi… Ben de o sırada genç bir kızdım." Hevdecin ağırlığındaki farkı hissetmediler.

Âişe gerdanlığını bulup döndüğünde ***karargâh boşalmıştı***. Orada kimse yoktu. Yaptığı şey sükûnetini ve aklını gösterir: karanlıkta kafilenin ardından ***koşmadı***; onun yerine, yokluğunu fark edip kendisini aramaya döneceklerini düşünerek ***bulunduğu yerde oturdu***. Sonra uyuyakaldı.

DURUM	ÂİŞE'NİN YAPTIKLARI
Gerdanlık kayboldu	Onu aramak için geri döndü
Karargâh boşalmıştı	Panik yapmadı; karanlıkta dolaşmadı
Kimse yoktu	Kolay bulunsun diye ilk yerinde oturdu
Bekleyiş	Uyuyakalıncaya kadar Allah'a tevekkül etti

Ders: tehlikeli bir durumda ***güvenli bir yerde kalıp*** yardımı beklemek akıllıca bir davranıştır. Bugün güvenlik uzmanları da kaybolan kimselere aynı tavsiyeyi verir: ***"Durun ve olduğunuz yerde bekleyin"***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

SAFVÂN B. EL-MUATTAL

Safvân b. el-Muattal es-Sülemî رضى الله عنه adındaki bir sahâbî, geride kalan bir şey olup olmadığını kontrol etmek için ordunun arkasından yürümekle görevliydi. Sabahleyin oraya ulaştı ve uyuyan birini gördü. Tesettür âyeti inmeden önce görmüş olduğu için Âişe'yi tanıdı.

Âişe dedi ki: ***"Beni tanıdığında istircâ' (İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn) etmesini işitince uyandım ve hemen cilbâbımla yüzümü örttüm. Vallahi bana tek bir kelime söylemedi; ben de istircâ'ından başka ondan tek bir kelime işitmedim."*** Safvân devesini çöktürdü, Âişe bindi; Safvân da deveyi yederek yürüdü ve öğle sıcağında mola vermiş olan orduya ulaştılar (Sahîh-i Buhârî 4141).

Safvân'ın kusursuz edebine bakın: ***hiç konuşmadı***, deveye birlikte binmedi ve Âişe'yi herkesin gözü önünde, açıkça kafileye getirdi. Ne var ki şerefin delili olması gereken bu durum, kalpleri hasta olanlar tarafından ***çarpıtıldı***.

İFTİRA YAYILMAYA BAŞLIYOR

İnsanlar Âişe'nin Safvân'ın devesi üzerinde geldiğini görünce, kalbi hasta olanlar ***fısıldaşmaya*** başladı. Âişe dedi ki: ***"(Bu olay yüzünden) helâk olan helâk oldu."*** İftirayı yaymada en büyük payı üstlenen kişi, münafıkların başı ***Abdullah b. Übey b. Selûl*** idi (Sahîh-i Buhârî 4141).

Kur'an onları küçük bir grup olarak niteler: ***"O iftirayı uyduranlar, içinizden bir güruhtur"***İbn Kesîr Tefsiri 24:11.

"Usbe" (güruh) kelimesi, iftirayı yayanların ***az*** olduğunu gösterir; ama başkaları düşünmeden tekrarladığı için sesleri yankılandı. Ne yazık ki bazı iyi mü'minler de etkilendi — aralarında ***Mistah b. Üsâse***, ***Hassân b. Sâbit*** ve ***Hamne bint Cahş*** vardı.

GRUP	İFTİRADAKİ ROLÜ
Abdullah b. Übey	Başlatan ve baş yayıcı ("en büyük payı üstlenen")
Bazı mü'minler	Etkilenip tekrarladılar (Mistah, Hassân, Hamne)
Sahâbîlerin çoğu	Sustu veya reddetti
Âişe	Haftalarca hiçbir şeyden haberi olmadı

Ders: iftiranın başlaması için çok kişiye gerek yoktur — ***bir başlatıcı ve çok sayıda tekrarlayıcı*** yeter. Haberi araştırmadan tekrarlayan herkes o zincirin bir halkası olur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

GIYBET, BÜHTAN VE İFTİRA

Resûlullah ﷺ dilin iki günahı arasındaki farkı açıkladı: ***"Gıybet nedir, bilir misiniz?"*** "Allah ve Resûlü daha iyi bilir" dediler. Buyurdu ki: ***"Kardeşini, hoşlanmadığı bir şeyle anmandır."*** "Ya söylediğim şey onda varsa?" diye soruldu. Buyurdu ki: ***"Söylediğin şey onda varsa onu gıybet etmiş olursun; yoksa ona bühtan (büyük iftira) etmiş olursun."*** (Sahîh-i Müslim 2589).

İfk, en ağır kısma girer: ***bühtan*** — olmayan bir kötülüğü uydurmak. Kur'an da onu ***"bühtânun azîm"*** (büyük bir iftira, 24:16) diye adlandırır. Ders: bir şey doğru bile olsa, gereksiz yere yaymak günahtır; ya yalan ise!

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HASTALIK İÇİNDE BİR AY

Medine'ye varır varmaz Âişe ***bir ay*** hastalandı. Bu süre boyunca insanlar iftirayı konuşuyordu, fakat Âişe'nin ***hiçbir şeyden haberi yoktu***. Yine de garip bir şey seziyordu:

"Hastalığım sırasında beni şüphelendiren şey, hastalandığımda Resûlullah'tan ﷺ gördüğüm şefkati göremeyişimdi. Sadece içeri girer, selâm verir, sonra 'Nasıl o?' (keyfe tîkum) diye sorar ve çıkıp giderdi." (Sahîh-i Buhârî 4141).

Resûlullah ﷺ da incinebilen bir insandı. İftiraya inanmıyordu; ama ***vahiy henüz inmemişti*** ve Allah'tan gelecek kesin bir bilgi olmadan ne cezalandırmak ne de aklamak istiyordu. Bu hüzün ve şaşkınlık tavırlarından açıkça belli oluyordu.

SİYER NOTU: VAHİY NEDEN GECİKTİ?

Âlimler, vahyin bir ay gecikmesinin bazı hikmetlerini açıklarlar. Bunlardan bazıları: ***sınamak*** — mü'minlerden kimin hüsnüzan edeceğini görmek için; ***ispat etmek*** — Resûlullah'ın ﷺ vahyi dilediği gibi indiremeyeceğini (Kur'an onun uydurması olsaydı hanımını hemen savunurdu); ve ***derecesini yükseltmek*** — Âişe'nin, sabrı sayesinde.

KAYNAK:
İbn Hacer, Fethu'l-Bârî — 4141 numaralı hadisin şerhi; İbn Kesîr Tefsiri (Nûr 24:11). https://tafsir.app/ibn-katheer/24/11

Ders: vahyin gecikmesi bizzat bir ***nübüvvet delilidir***. Bir yalancı, sorununu çözmek için âyet uydurabilecekken bir ay boyunca hüzün içinde beklemezdi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HABER ÂİŞE'YE ULAŞIYOR

Âişe iftirayı sonunda tesadüfen öğrendi. Bir gece ***Ümmü Mistah*** ile ihtiyaç yerine çıktığında, kadın eteğine takılıp sendeledi ve "Mistah kahrolsun!" dedi. Âişe onu uyardı: "Ne kötü söz söyledin! Bedir'de bulunmuş bir adama mı sövüyorsun?" Bunun üzerine Ümmü Mistah insanların konuştuklarını ona anlattı (Sahîh-i Buhârî 4141).

Dikkat edin: ***Mistah'ın kendi annesi*** iftirayı yaydığı için oğluna beddua ediyor — iftiranın mağduru olan Âişe ise Bedir ehlinden olduğu için Mistah'ı hâlâ ***savunuyor***. Âişe'nin annesi ***Ümmü Rûmân*** رضى الله عنها da aynı anı kendi tarafından şöyle anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4143

حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ، حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ حُصَيْنٍ، عَنْ أَبِي وَائِلٍ، قَالَ حَدَّثَنِي مَسْرُوقُ بْنُ الأَجْدَعِ، قَالَ حَدَّثَتْنِي أُمُّ رُومَانَ ـ وَهْىَ أُمُّ عَائِشَةَ رضى الله عنها ـ قَالَتْ بَيْنَا أَنَا قَاعِدَةٌ أَنَا وَعَائِشَةُ إِذْ وَلَجَتِ امْرَأَةٌ مِنَ الأَنْصَارِ فَقَالَتْ فَعَلَ اللَّهُ بِفُلاَنٍ وَفَعَلَ. فَقَالَتْ أُمُّ رُومَانَ وَمَا ذَاكَ قَالَتِ ابْنِي فِيمَنْ حَدَّثَ الْحَدِيثَ. قَالَتْ وَمَا ذَاكَ قَالَتْ كَذَا وَكَذَا. قَالَتْ عَائِشَةُ سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَتْ نَعَمْ. قَالَتْ وَأَبُو بَكْرٍ قَالَتْ نَعَمْ. فَخَرَّتْ مَغْشِيًّا عَلَيْهَا، فَمَا أَفَاقَتْ إِلاَّ وَعَلَيْهَا حُمَّى بِنَافِضٍ، فَطَرَحْتُ عَلَيْهَا ثِيَابَهَا فَغَطَّيْتُهَا. فَجَاءَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ مَا شَأْنُ هَذِهِ. قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخَذَتْهَا الْحُمَّى بِنَافِضٍ. قَالَ فَلَعَلَّ فِي حَدِيثٍ تُحُدِّثَ بِهِ. قَالَتْ نَعَمْ. فَقَعَدَتْ عَائِشَةُ فَقَالَتْ وَاللَّهِ لَئِنْ حَلَفْتُ لاَ تُصَدِّقُونِي، وَلَئِنْ قُلْتُ لاَ تَعْذِرُونِي، مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَيَعْقُوبَ وَبَنِيهِ، وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ، قَالَتْ وَانْصَرَفَ وَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عُذْرَهَا ـ قَالَتْ ـ بِحَمْدِ اللَّهِ لاَ بِحَمْدِ أَحَدٍ وَلاَ بِحَمْدِكَ.

TERCÜME:

Âişe'nin annesi Ümmü Rûmân رضى الله عنها dedi ki: **Ben Âişe ile otururken ensardan bir kadın içeri girdi ve "Allah falancanın cezasını versin!" dedi. "Ne oldu?" diye sordum. "Oğlum o sözü yayanlar arasında" dedi.** Âişe: "Resûlullah ﷺ bunu duydu mu?" diye sordu. Kadın: "Evet" dedi. "Ebû Bekir de mi?" "Evet." ***Bunun üzerine Âişe bayılıp düştü; ayıldığında da titreten bir sıtmaya tutuldu.*** Üzerini elbisesiyle örttüm. Nebî ﷺ gelip: "Bunun nesi var?" diye sordu. "Ey Allah'ın Resûlü, titreten bir sıtmaya tutuldu" dedim. "Belki de konuşulan o söz yüzündendir?" buyurdu. "Evet" dedim. Âişe doğrulup oturdu ve şöyle dedi: **"Vallahi yemin etsem bana inanmazsınız; mazeret söylesem kabul etmezsiniz. Benim ve sizin durumunuz**

Yakup عَلَيْهِ السَّلَامُ ile oğullarının durumu gibidir: 'Anlattıklarınıza karşı yardımına sığınılacak olan ancak Allah'tır.'" Efendimiz bir şey demeden çıkıp gitti. Sonra Allah onun beraatini indirdi. Âişe dedi ki: ***"Kimseye değil, sana da değil, yalnızca Allah'a hamd ederek."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Musa b. Isma'il ← Ebû 'Awanah ← Husain b. 'Abdurrahmân ← Ebû Wa'il ← Masruq b. al-Ajda' ← Ümmü Ruman رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, İfk Hadisi Bâbı, Hadis No. 4143; ayrıca No. 3388 ve 4691.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4143

Âişe, haberi teyit etmek için anne babasının evine gitmek üzere izin istedi. Annesi onu teselli etmeye çalıştı: "Kızım, bunu kendine dert etme. Kocasının sevdiği, kumaları olan güzel bir kadın hakkında insanların çok konuşmaması pek nadirdir." Âişe dedi ki: ***"O gece sabaha kadar ağladım; gözyaşım dinmedi ve uyuyamadım."*** (Sahîh-i Buhârî 4141).

RESÛLULLAH ﷺ İSTİŞARE EDİYOR

Vahiy henüz inmemişken Resûlullah ﷺ — büyük işlerdeki âdeti olduğu üzere — ***istişare etti***. Görüş istemek için hutbe okudu, ayrıca en yakınlarını çağırıp tek tek sordu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 7370

حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي زَكَرِيَّاءَ الْغَسَّانِيُّ، عَنْ هِشَامٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم خَطَبَ النَّاسَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَقَالَ مَا تُشِيرُونَ عَلَيَّ فِي قَوْمٍ يَسُبُّونَ أَهْلِي مَا عَلِمْتُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُوءٍ قَطُّ. وَعَنْ عُرْوَةَ قَالَ لَمَّا أُخْبِرَتْ عَائِشَةُ بِالأَمْرِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أَنْطَلِقَ إِلَى أَهْلِي. فَأَذِنَ لَهَا وَأَرْسَلَ مَعَهَا الْغُلاَمَ. وَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا، سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ.

TERCÜME:

Âişe رضى الله عنها rivayet eder ki: **Resûlullah ﷺ insanlara hutbe okudu. Allah'a hamd ve senâ ettikten sonra şöyle buyurdu: "Ailem hakkında kötü söz söyleyenler hakkında ne dersiniz? Oysa ben onlar hakkında hiçbir kötülük bilmiyorum."** Urve'den de şöyle rivayet edildi: Âişe'ye bu durum haber verilince: "Ey Allah'ın Resûlü, ailemin evine gitmeme izin verir misin?" dedi. Efendimiz izin verdi ve yanına bir köle gönderdi. Ensardan bir adam da şöyle dedi: ***"Sübhânsın (Allah'ım)! Bunu konuşmak bize yakışmaz. Sübhânsın, bu büyük bir iftiradır."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muhammed b. Harb ← Yahya b. Abi Zakariyya al-Ghassani ← Hişam b. 'Urwah ← 'Urwah b. al-Zubair ← 'A'işah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-İ'tisâm bi'l-Kitâb ve's-Sünne, "Onların işleri aralarında istişare iledir" Âyeti Bâbı, Hadis No. 7370.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:7370

Bu rivayette geçen ensârî adam, ***daha sonra Kur'an'da indirilen*** sözleri söylemiştir (Nûr 24:16). Siyer kitapları bu tavrı gösterenler arasında ***Ebû Eyyûb el-Ensârî*** رضى الله عنه ile hanımını zikreder (15. bölüm).

SORULAN KİŞİ	CEVAP (SAHÎH-İ BUHÂRÎ 4141)
Üsâme b. Zeyd	"Onlar senin ailendir; biz hayırdan başka bir şey bilmiyoruz."
Ali b. Ebû Tâlib	"Allah sana darlık vermemiştir… cariyeye sor, sana doğruyu söyler."

SORULAN KİŞİ	CEVAP (SAHÎH-İ BUHÂRÎ 4141)
Berîre (hizmetçi)	“Onda bir kusur görmedim; yalnız genç bir kızdır, hamuru bırakıp uyur, keçi gelip onu yer.”
Zeyneb bint Cahş	“Kulağımı ve gözümü korurum; vallahi hayırdan başka bir şey bilmiyorum.”

Zeyneb bint Cahş’ın رضى الله عنها şahitliği çok dokunaklıdır. Âişe dedi ki: “(Resûlullah ﷺ katında) benimle yarışan oydu; fakat Allah onu verâ ile korudu.” Âişe’yi düşürmek için en çok fırsatı olan kuma, bunun tersine ***doğruyu söyledi***. Ders: takva, rakibe karşı bile dili korur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

MESCİDDE GERGİNLİK

Sonra Resûlullah ﷺ minbere çıkıp şöyle buyurdu: ***"Ey Müslümanlar! Ailem hakkında bana eziyet veren bir adama karşı beni kim savunacak? Vallahi ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Bir de, hakkında hayırdan başka bir şey bilmediğim bir adamı andılar."*** (Sahîh-i Buhârî 4141).

Sa'd b. Muâz, Evs'in reisi, kalkıp şöyle dedi: "Seni ben savunurum, ey Allah'ın Resûlü! O kişi Evs'ten ise boynunu vururuz; kardeşlerimiz Hazrec'ten ise bize emret." Bunun üzerine Hazrec'in reisi ***Sa'd b. Ubâde*** — Âişe onu sâlih bir adam olarak nitelendirir, fakat o an ***kabile gayreti*** ona galip gelmişti — itiraz etti. ***Üseyd b. Hudayr*** da ona karşılık verdi ve ***Evs ile Hazrec kabileleri mescidin içinde neredeyse birbirleriyle çarpışacaktı***; oysa Resûlullah ﷺ hâlâ minberdeydi. Efendimiz onları susuncaya kadar yatıştırmaya devam etti.

İftiranın ne kadar tehlikeli olduğuna bakın: bir kadına yöneltilen suçlamayla başladı, fakat İslâm'ın onlarca yıllık düşmanlıktan sonra barıştırdığı Evs ile Hazrec arasında neredeyse bir ***iç savaşa*** yol açıyordu. Münafıkların amacı da buydu: İslâm toplumunu içeriden ***bölmek***.

Ders: gergin ortamlarda ***grup taassubu*** sâlih insanlar arasında bile kolayca baskın gelebilir. Lider sakin olmalı ve sakinleştirmelidir; tıpkı Resûlullah'ın ﷺ onları yatıştırmaya devam etmesi gibi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"GÜZEL SABIR"

Âişe iki gece bir gün ağladı; öyle ki ağlamanın ciğerini parçalayacağını sandı. Sonra Resûlullah ﷺ gelip ***yanına oturdu*** — bir aydan beri ilk kez. Şehadet getirdi ve şöyle buyurdu: ***"Ey Âişe! Senin hakkında bana şöyle şöyle sözler ulaştı. Eğer suçsuzsan Allah seni temize çıkaracaktır. Eğer bir günaha bulaştıysan Allah'tan bağışlanma dile ve O'na tövbe et; çünkü kul günahını itiraf edip tövbe edince Allah onun tövbesini kabul eder."*** (Sahîh-i Buhârî 4141).

Âişe'nin gözyaşları dindi. Kendi adına cevap vermesini önce babasından, sonra annesinden istedi — fakat ikisi de: "Vallahi Resûlullah'a ﷺ ne diyeceğimi bilmiyorum" dedi. Bunun üzerine genç bir kadın olan Âişe, imanla dolu sözlerle kendisi cevap verdi:

"Vallahi, suçsuzum desem — ki Allah suçsuz olduğumu biliyor — bana inanmazsınız. Allah'ın yapmadığımı bildiği bir şeyi itiraf etsem bana inanırsınız. Vallahi kendim ve sizin için, Yûsuf'un babasının عَلَيْهِ السَّلَامُ söylediğinden başka bir misal bulamıyorum:"

"Artık (bana düşen) güzelce sabretmektir. Anlattıklarınıza karşı yardımına sığınılacak olan ancak Allah'tır"İbn Kesîr Tefsiri 12:18.

Âişe, o anda üzüntüden Yakup peygamberin عَلَيْهِ السَّلَامُ adını unuttuğunu, bu yüzden "Yûsuf'un babası" dediğini söyler. Sonra yatağına uzandı; ***Allah'ın kendisini temize çıkaracağından emindi***. Yine de Allah'ın kendisi hakkında Kur'an âyeti indireceğini hiç düşünmüyordu — sadece Resûlullah'ın ﷺ bir rüya göreceğini umuyordu.

Ders: ***güzel sabır*** (sabrun cemîl), işi Allah'a havale ederek insanlara şikâyette bulunmadan sabretmektir. Kimsenin kendisine inanmadığı anda mazlumun silahı budur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

MÜ'MİNİN İŞİ NE HAYRET VERİCİDİR

Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: ***"Mü'minin durumu ne hayret vericidir! Her işi onun için hayırdır ve bu, mü'minden başkasına nasip olmaz. Ona bir sevinç ulaşırsa şükreder, bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı gelirse sabreder, bu da onun için hayır olur."*** (Sahîh-i Müslim 2999).

Âişe İfk imtihanı boyunca bu hadisi yaşadı: iftiraya uğradığında sabretti, beraat inince de ***yalnızca Allah'a şükretti***. İşte Allah'ın şu buyruğunun sırrı budur: "Onu sizin için bir şer sanmayın; bilakis o sizin için bir hayırdır" (24:11).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

VAHİY İNİYOR: GÖKTEN GELEN BERAAT

Resûlullah ﷺ henüz yerinden kalkmamış, evden de kimse çıkmamıştı ki ***vahiy indi***. Âişe anlatır: vahiy alırken her zaman olduğu gibi onu bir ağırlık kapladı; öyle ki soğuk bir günde ondan ***inci gibi ter taneleri*** akıyordu.

Vahiy sona erince gülümsedi ve söylediği ilk söz şu oldu: ***"Ey Âişe! Allah seni temize çıkardı."*** Annesi: "Kalk, ona (teşekkür et)" dedi. Âişe şöyle cevap verdi: ***"Vallahi ona kalkmam; Allah'tan başkasına da hamd etmem."*** (Sahîh-i Buhârî 4141).

Allah Nûr Sûresi'nin on âyetini (24:11–20) indirdi; şöyle başlıyordu: ***"Onu sizin için bir şer sanmayın. Bilakis o sizin için bir hayırdır"***İbn Kesîr Tefsiri 24:11.

Bu kadar acı veren bir iftira nasıl ***"sizin için hayır"*** olabilir? İbn Kesîr açıklar: çünkü o, Âişe ve ailesi için ***büyük bir sevap***, Kıyamete kadar okunacak Kur'an'da ***kalıcı bir beraat*** ve ümmetin namusunu zamanın sonuna kadar koruyan ***hükümler*** getirdi.

ÂYET	ANA FİKİR
24:11	İftiracılar küçük bir güruhtur; olay sizin için hayırdır
24:12–13	Hüsnüzan; dört şahit talebi
24:14–15	Dille karşılamak; küçük bir şey sanmak
24:16–18	"Bunu konuşmak bize yakışmaz"; tekrarlamamaya dair uyarı
24:19–20	Kötülüğün yayılmasını isteyenlere tehdit

HÜSNÜZAN VE DÖRT ŞAHİT

Beraatten sonraki ilk âyet, mü'minlerin haberi karşılama biçimini eleştirir: ***"Bu iftirayı işittiğiniz zaman, erkek ve kadın mü'minlerin kendi vicdanlarıyla hüsnüzanda bulunmaları gerekmez miydi?"***İbn Kesîr Tefsiri 24:12.

"Kendi vicdanlarıyla (kendileri hakkında)" ifadesine dikkat edin. Kur'an, iman kardeşinin ***kendimiz gibi*** olduğunu öğretir. Başkalarının bizim hakkımızda nasıl düşünmesini istiyorsak, biz de onlar hakkında öyle düşünmeliyiz.

SİYER NOTU: EBÛ EYYÛB VE ÜMMÜ EYYÛB

İbn İshak'ın rivayetine göre Ümmü Eyyûb kocası ***Ebû Eyyûb el-Ensârî*** رضى الله عنه ile konuşurken: "İnsanların

Âişe hakkında söylediklerini duymadın mı?" diye sordu. O: "Evet, o bir yalandır. Sen böyle bir şey yapar mıydın, ey Ümmü Eyyûb?" dedi. "Hayır, vallahi" deyince Ebû Eyyûb şöyle dedi: ***"Vallahi Âişe senden daha hayırlıdır."***

İşte 24:12. âyetin yaşayan örneği budur: başkasını kendinle ölçüp hüsnüzan etmek. Bu kıssa siyer ve tefsir kitaplarında meşhurdur; ancak Sahîh-i Buhârî ve Müslim'de yer almaz.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; İbn Kesîr Tefsiri (Nûr 24:12). https://tafsir.app/ibn-katheer/24/12

Sonraki âyet (24:13) sorar: neden ***dört şahit*** getirmediler? Zina suçlaması namusa yöneltilen en ağır suçlamadır; bu yüzden İslâm en sıkı ispat şartını koymuştur. Bu ispat olmadan, suçlayan kişinin kendisi Allah katında ***yalancı sayılır***.

Ders: ***hüsnüzan*** iftirayı durdurmanın ilk adımı, ***delil*** ise ikinci adımıdır. Delilsiz suçlayan kişi asıl suçlu olandır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HABERİ ALAN DİLLER

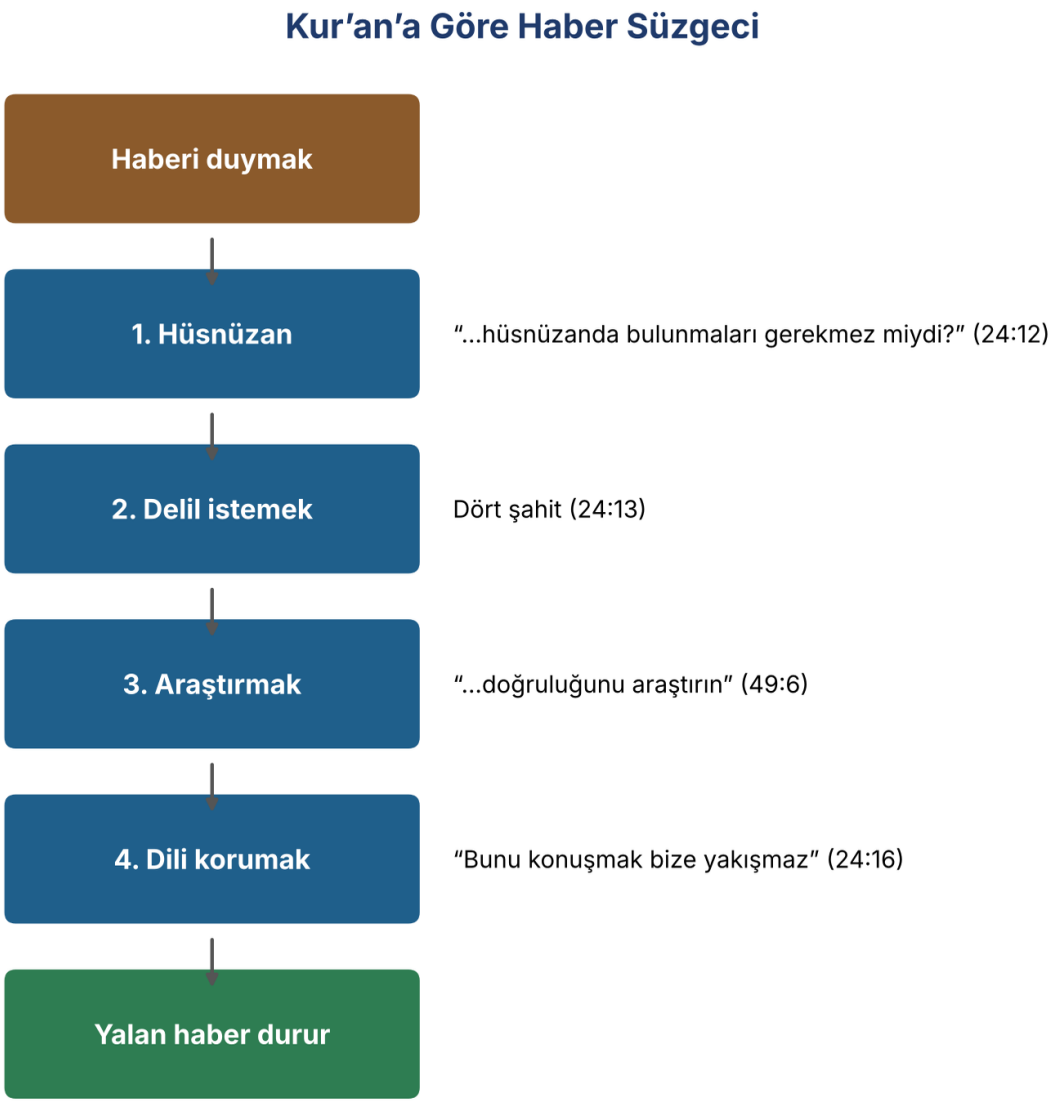
Kur'an iftiranın nasıl yayıldığını son derece isabetli bir tasvirle anlatır: ***"Onu dilinize dolamıştınız. Bilmediğiniz şeyleri ağzınıza alıyordunuz. Onu önemsiz bir şey sanıyordunuz, oysa Allah katında önemi büyüktü."***İbn Kesîr Tefsiri 24:15.

Dikkat edin: haber kulakla değil, ***dille karşılandı***. Sanki ***akıldan geçmeden*** dilden dile aktarıldı. Âişe bu âyeti ***"teliḳûnehû"*** kıraatiyle okur ve anlamının ***"yalan söylüyordunuz"*** olduğunu söylerdi (Sahîh-i Buhârî 4144).

"Onu işittiğiniz zaman: 'Bunu konuşmak bize yakışmaz' demeniz gerekmez miydi?"İbn Kesîr Tefsiri 24:16.

HATA	24:15. ÂYETE GÖRE
Dille karşılamak	Düşünmeden tekrarlamak
Bilgisizce konuşmak	Doğruluğu bilinmeyen bir şeyi yaymak
Küçük bir şey sanmak	"Ben sadece insanların söylediğini tekrarladım"
Allah katında büyüktür	Çok ağır bir günah

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

Fitneyi durdurmak için Nûr ve Hucurât sûrelerinin öğrettiği adımlar.

Şekil 3: Kur'an'a göre haber süzgeci.

Ders: kardeşimiz hakkında delilsiz bir kötülük işittiğimizde Kur'an'ın öğrettiği tavır, onu ***kendimizde durdurmaktır*** — tek bir arkadaşa bile olsa yaymamak.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ZİNA İFTİRASININ CEZASI (KAZF)

İfk hadisesi aynı zamanda ***kazf cezasının*** uygulanmasına da vesile oldu — iffetli bir kadını (veya erkeği) yeterli delil olmadan zina ile suçlayan kimseye verilen ceza. Allah Nûr Sûresi'nin başında şöyle buyurur:

"Namuslu kadınlara zina isnadında bulunup, sonra (bunu ispat için) dört şahit getiremeyenlere seksen değnek vurun ve artık onların şahitliğini hiçbir zaman kabul etmeyin"İbn Kesîr Tefsiri 24:4.

Âişe رضى الله عنها dedi ki: ***"Beraatim inince Nebî ﷺ minbere çıkıp bunu anlattı ve Kur'an okudu. Minberden inince iki erkek ile bir kadına had vurulmasını emretti."*** (Sünen-i Ebû Dâvûd 4474, Elbânî hasen demiştir). Siyer kitapları onların adlarını verir: ***Mistah b. Üsâse, Hassân b. Sâbit ve Hamne bint Cahş***.

> **SİYER NOTU: PEKİ İBN ÜBEY?**
> Âlimler, Abdullah b. Übey'e de had vurulup vurulmadığı konusunda ihtilaf etmiştir. Bazı rivayetler ona celde vurulduğunu, bazıları ise vurulmadığını söyler. İbn Kesîr ve diğer âlimler, ona vaat edilen ***büyük azabın*** (24:11) âhirette olduğunu zikreder; çünkü iftirada ***"en büyük payı üstlenen"*** oydu.
>
> **KAYNAK:**
> İbn Kesîr Tefsiri (Nûr 24:4, 11); İbn Hacer, Fethu'l-Bârî. https://tafsir.app/ibn-katheer/24/4

KAZF CEZASI	HİKMETİ
Seksen değnek	İnsanların namusunu başıboş suçlamalardan korumak
Şahitliği reddedilir	Suçlayan toplumun güvenini kaybeder
Fâsık sayılır	Delilsiz suçlamak büyük günahtır
Tövbe kabul edilir (24:5)	Allah'a dönüş kapısı açık kalır

Ders: İslâm insan ***namusunu*** can ve mal kadar yüce tutar. (Hanefî notu: Hanefî mezhebine göre kazf haddi uygulanan kişi tövbe etse bile şahitliği ebediyen kabul edilmez; 24:5'teki istisna yalnızca "fâsık" vasfına döner. Şâfiî mezhebine göre ise tövbeden sonra şahitliği kabul edilir.)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

EBÛ BEKİR VE MİSTAH: AFFETMEK

Mistah b. Üsâse, Ebû Bekir'in رضى الله عنه fakir bir akrabasıydı ve Ebû Bekir ***onun geçimini sürekli üstlenirdi***. Mistah, Ebû Bekir'in kendi kızına yönelik iftirayı yayanlara katılınca Ebû Bekir: "Vallahi bundan sonra Mistah'a asla bir şey harcamayacağım" diye yemin etti. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi (Sahîh-i Buhârî 4141):

"Affetsinler, hoş görsünler. Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz? Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir"İbn Kesîr Tefsiri 24:22.

Ebû Bekir hemen şöyle cevap verdi: ***"Evet, vallahi Allah'ın beni bağışlamasını isterim."*** Ve Mistah'a eskisi gibi harcamaya devam etti ve şöyle dedi: "Vallahi bunu ondan hiçbir zaman kesmeyeceğim." (Sahîh-i Buhârî 4141).

Düşünün: kızı en çirkin suçlamayla, hem de kendi yardım ettiği bir akrabası tarafından iftiraya uğramış bir baba. Fakat Allah ***"Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz?"*** diye sorunca uzun uzun düşünmedi. İşte Ebû Bekir'e bu yüzden ***es-Sıddîk*** denir.

DERS	24:22. ÂYETTEN
Bir hata yüzünden iyilik kesilmez	Suçlu olsa bile akrabaya yardıma devam etmek
Affetmek ve hoş görmek	"Affetsinler, hoş görsünler"
Ameline uygun karşılık	İnsanları affedeni Allah bağışlar
Mistah Bedir ehlindendir	Bir hata bütün iyilikleri silmez

Ders: ***bize eziyet edeni affetmek***, Allah'ın bağışlamasına giden yoldur. Âlimler bu âyeti sık sık Kur'an'ın en çok ümit veren âyetlerinden biri olarak zikreder.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HASSÂN B. SÂBİT VE ÂİŞE

Hassân b. Sâbit رضى الله عنه, şiirleriyle İslâm'ı savunan Resûlullah'ın ﷺ şairiydi (13. Seri). Ne yazık ki İfk iftirasından etkilenenler arasındaydı. Peki Âişe sonradan ona nasıl davrandı? Mesrûk anlatıyor:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4146

حَدَّثَنِي بِشْرُ بْنُ خَالِدٍ، أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ سُلَيْمَانَ، عَنْ أَبِي الضُّحَى، عَنْ مَسْرُوقٍ، قَالَ دَخَلْنَا عَلَى عَائِشَةَ ـ رضى الله عنها ـ وَعِنْدَهَا حَسَّانُ بْنُ ثَابِتٍ يُنْشِدُهَا شِعْرًا، يُشَبِّبُ بِأَبْيَاتٍ لَهُ وَقَالَ: حَصَانٌ رَزَانٌ مَا تُزَنُّ بِرِيبَةٍ وَتُصْبِحُ غَرْثَى مِنْ لُحُومِ الْغَوَافِلِ فَقَالَتْ لَهُ عَائِشَةُ لَكِنَّكَ لَسْتَ كَذَلِكَ. قَالَ مَسْرُوقٌ فَقُلْتُ لَهَا لِمَ تَأْذَنِينَ لَهُ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْكِ. وَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى {وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ}. فَقَالَتْ وَأَىُّ عَذَابٍ أَشَدُّ مِنَ الْعَمَى. قَالَتْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ يُنَافِحُ ـ أَوْ يُهَاجِي ـ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم.

TERCÜME:

Mesrûk dedi ki: **Âişe'nin** رضى الله عنها **yanına girdik; yanında Hassân b. Sâbit vardı, ona şiir okuyor ve beyitleriyle onu övüyordu: "İffetli ve vakurdur, hiçbir şüpheyle itham edilmez; gafil kadınların etinden aç olarak sabahlar (gıybet etmez)."** Âişe ona: ***"Ama sen öyle değilsin" dedi.*** Mesrûk dedi ki: Ona sordum: "Allah 'İçlerinden elebaşılık yapana ise büyük azap vardır' buyurmuşken neden onun yanına girmesine izin veriyorsun?" Şöyle cevap verdi: "Körlükten daha ağır hangi azap var?" Ve ekledi: ***"O, (şiirleriyle) Resûlullah'ı ﷺ savunurdu."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Bişr b. Khalid ← Muhammed b. Ja'far (Ghundar) ← Su'bah ← Sulaiman al-A'maş ← Ebû al-Dhuha ← Masruq ← 'A'işah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, İfk Hadisi Bâbı, Hadis No. 4146; ayrıca No. 4755–4756; ve Sahîh-i Müslim No. 2488.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4146

Hassân, Âişe'yi gafil kadınların ***etini yemeyen*** — yani gıybet etmeyen — bir kadın olarak övdü. Âişe ince bir cevap verdi: ***"Ama sen öyle değilsin"*** — onun eski hatasını hatırlatarak. Yine de onu ***kabul etti*** ve savundu; çünkü Hassân Resûlullah'ı ﷺ savunmuştu.

Başka bir rivayette Urve şöyle der: "Âişe'nin yanında Hassân'a sövmek istedim; o şöyle dedi: ***'Ona sövme; çünkü o Resûlullah'ı ﷺ savunurdu."*** (Sahîh-i Buhârî 4145).

Ders: Âişe iftiranın mağduruydu, fakat ***kin tutmadı***. Hassân'ı adaletle değerlendirdi — hatasını kabul etti, ama hizmetini unutmadı. İşte kalbi temiz olanın ahlakı budur.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İKİNCİ GERDANLIK VE TEYEMMÜM ÂYETİ

Âişe'nin gerdanlığı, bu kez başka bir yolculukta, bir kez daha Allah'ın bir hükmünün inmesine sebep oldu. Âlimler bu olayın aynı yolculukta mı yoksa başka bir yolculukta mı olduğu hakkında ihtilaf etmiştir; ama ikisi de ***Ebû Bekir ailesinin bereketini*** gösterir:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 334

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ، قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَتْ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ ـ أَوْ بِذَاتِ الْجَيْشِ ـ انْقَطَعَ عِقْدٌ لِي، فَأَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى الْتِمَاسِهِ، وَأَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، فَأَتَى النَّاسُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ فَقَالُوا أَلاَ تَرَى مَا صَنَعَتْ عَائِشَةُ أَقَامَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَالنَّاسِ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ. فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ وَرَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَاضِعٌ رَأْسَهُ عَلَى فَخِذِي قَدْ نَامَ فَقَالَ حَبَسْتِ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَالنَّاسَ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ فَعَاتَبَنِي أَبُو بَكْرٍ، وَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ، وَجَعَلَ يَطْعُنُنِي بِيَدِهِ فِي خَاصِرَتِي، فَلاَ يَمْنَعُنِي مِنَ التَّحَرُّكِ إِلاَّ مَكَانُ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى فَخِذِي، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم حِينَ أَصْبَحَ عَلَى غَيْرِ مَاءٍ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ التَّيَمُّمِ فَتَيَمَّمُوا. فَقَالَ أُسَيْدُ بْنُ الْحُضَيْرِ مَا هِيَ بِأَوَّلِ بَرَكَتِكُمْ يَا آلَ أَبِي بَكْرٍ. قَالَتْ فَبَعَثْنَا الْبَعِيرَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ، فَأَصَبْنَا الْعِقْدَ تَحْتَهُ.

TERCÜME:

Âişe رضى الله عنها — Nebî'nin ﷺ hanımı — şöyle dedi: **Resûlullah ﷺ ile birlikte yolculuklarından birine çıktık. Beydâ'da — yahut Zâtü'l-Ceyş'te — iken gerdanlığım koptu. Resûlullah ﷺ onu aramak için konakladı, insanlar da onunla birlikte konakladı; oysa bir su başında değillerdi.** İnsanlar Ebû Bekir es-Sıddîk'a gelip: "Âişe'nin ne yaptığını görmüyor musun?…" dediler. Ebû Bekir geldiğinde Resûlullah ﷺ başını dizime koymuş uyuyordu; beni azarladı ve eliyle böğrüme dürttü. Resûlullah'ın ﷺ başı dizimde olmasaydı kımıldardım. Resûlullah ﷺ sabahleyin susuz bir halde kalktı; ***bunun üzerine Allah teyemmüm âyetini indirdi*** ve onlar da teyemmüm ettiler. Üseyd b. Hudayr şöyle dedi: ***"Ey Ebû Bekir ailesi! Bu sizin ilk bereketiniz değildir."*** Âişe dedi ki: Bindiğim deveyi kaldırdık, gerdanlığı onun altında bulduk.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Abdullah b. Yusuf ← Malik b. Anas ← 'Abdurrahmân b. al-Qasim ← babası al-Qasim b. Muhammed ← 'A'işah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü't-Teyemmüm, Hadis No. 334; ayrıca No. 4607; ve Sahîh-i Müslim No. 367.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:334

İnen âyet, Mâide Sûresi'ndeki (ve Nisâ 4:43'teki) teyemmüm âyetidir: ***"...su da bulamamışsanız temiz bir toprakla teyemmüm edin"***İbn Kesîr Tefsiri 5:6.

Üseyd b. Hudayr'ın — ***"Ey Ebû Bekir ailesi! Bu sizin ilk bereketiniz değildir"*** — sözü, sahâbîlerin Âişe'nin başından geçenlere nasıl baktığını gösterir: kişisel bir sıkıntıdan ***bütün ümmete bir kolaylık*** doğdu. Bugün hasta olan veya su bulamayan Müslümanlar, Âişe'nin gerdanlığı sayesinde teyemmüm eder.

Ders: Allah ***zorluğu kolaylığa giden bir yol*** kılar. "Onu sizin için bir şer sanmayın; bilakis o sizin için bir hayırdır" (24:11).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ÂİŞE'NİN FAZİLETİ

Bu kadar ağır bir iftiradan sonra Allah ve Resûlü ﷺ ***Âişe'nin faziletini*** çeşitli şekillerde açığa çıkardı. Bunlardan biri, bizzat Cebrâil'den gelen selâmdır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3768

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ، حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنْ يُونُسَ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، قَالَ أَبُو سَلَمَةَ إِنَّ عَائِشَةَ ـ رضى الله عنها ـ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمًا يَا عَائِشُ، هَذَا جِبْرِيلُ يُقْرِئُكِ السَّلاَمَ. فَقُلْتُ وَعَلَيْهِ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، تَرَى مَا لاَ أَرَى. تُرِيدُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم.

TERCÜME:

Âişe رضى الله عنها dedi ki: **Bir gün Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "Ey Âiş! İşte Cebrâil sana selâm söylüyor."** Ben de: ***"Ve aleyhisselâm ve rahmetullâhi ve berakâtüh"*** dedim. Sen benim görmediğimi görüyorsun — Resûlullah'ı ﷺ kastediyordu.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Bukair ← al-Laith b. Sa'd ← Yunus b. Yazid ← Ibn Şihab al-Zuhri ← Ebû Salamah ← 'A'işah رضى الله عنها.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü Fezâili Ashâbi'n-Nebî ﷺ, Âişe'nin Fazileti Bâbı, Hadis No. 3768; ve Sahîh-i Müslim No. 2447.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:3768

Resûlullah ﷺ şöyle de buyurdu: ***"Âişe'nin diğer kadınlara üstünlüğü, tirîdin diğer yemeklere üstünlüğü gibidir"*** (Sahîh-i Buhârî 3770) — tirîd, o dönemde Arapların en sevdiği, ekmek ve et suyundan yapılan yemekti.

"UNUTULUP GİTMİŞ BİR ŞEY OLMAYI İSTERDİM"

Fakat Âişe her zaman ***alçak gönüllüydü***. Onlarca yıl sonra, vefatına yakın, İbn Abbâs onu ziyarete geldi:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4753

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي حُسَيْنٍ، قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ، قَالَ اسْتَأْذَنَ ابْنُ عَبَّاسٍ قَبْلَ مَوْتِهَا عَلَى عَائِشَةَ، وَهْىَ مَغْلُوبَةٌ قَالَتْ أَخْشَى أَنْ يُثْنِيَ عَلَىَّ. فَقِيلَ ابْنُ عَمِّ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَمِنْ وُجُوهِ الْمُسْلِمِينَ. قَالَتِ ائْذَنُوا لَهُ. فَقَالَ كَيْفَ تَجِدِينَكِ قَالَتْ بِخَيْرٍ إِنِ اتَّقَيْتُ. قَالَ فَأَنْتِ بِخَيْرٍ ـ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ـ زَوْجَةُ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم وَلَمْ يَنْكِحْ بِكْرًا غَيْرَكِ، وَنَزَلَ عُذْرُكِ مِنَ السَّمَاءِ. وَدَخَلَ ابْنُ الزُّبَيْرِ خِلاَفَهُ فَقَالَتْ دَخَلَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَأَثْنَى عَلَىَّ وَوَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ نِسْيًا مَنْسِيًّا.

TERCÜME:

İbn Ebî Müleyke dedi ki: **İbn Abbâs, vefatından önce, Âişe ağır hastayken onu ziyaret etmek için izin istedi. Âişe: "Beni övmesinden korkuyorum" dedi.** Ona: "O, Resûlullah'ın ﷺ amcasının oğlu ve Müslümanların ileri gelenlerindendir" denildi. "İzin verin" dedi. İbn Abbâs: "Nasılsın?" diye sordu. "Allah'tan korkarsam iyiyim" dedi. İbn Abbâs şöyle dedi: **"İnşallah hayır üzeresin — Resûlullah'ın ﷺ hanımısın, senden başka bakire ile evlenmedi** *ve beraatin gökten indi***."** Sonra ondan sonra İbn Zübeyr içeri girdi; Âişe ona şöyle dedi: "İbn Abbâs girip beni övdü; oysa ***büsbütün unutulup gitmiş bir şey olmayı isterdim***."

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muhammed b. al-Muthanna ← Yahya b. Sa'id al-Qattan ← 'Umar b. Sa'id b. Abi Husain ← Ibn Abi Mulaikah ← 'Abdullah b. 'Abbas رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü't-Tefsîr, Nûr Sûresi, Hadis No. 4753; ayrıca No. 3771.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:4753

İbn Abbâs Âişe'nin en büyük faziletini zikretti: ***"beraatin gökten indi"***. Ama Âişe'nin cevabı takvasını gösterir: övgünün ihlâsı bozmasından korktuğu için övülmektense ***unutulmayı*** tercih etti.

ÂİŞE'NİN FAZİLETİ	KAYNAK
Gökten inen beraat	Nûr 24:11–26
Cebrâil'den selâm	Sahîh-i Buhârî 3768
Diğer yemeklere göre tirîd gibi	Sahîh-i Buhârî 3770
Teyemmüm âyetinin iniş sebebi	Sahîh-i Buhârî 334
En çok hadis rivayet edenlerden	2.000'den fazla hadis (hadis usûlü kitapları)

SOSYAL MEDYA ÇAĞINDA DİL

İfk iftirası küçük bir şehirde ağızdan ağıza yayıldı. Bugün iftira WhatsApp, Facebook ve TikTok aracılığıyla ***birkaç dakika içinde milyonlarca insana*** ulaşabilir. Nûr Sûresi'nin dersleri her zamankinden daha önemlidir. Resûlullah ﷺ tek bir kelimenin ne kadar ağır olduğunu hatırlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 6478

حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُنِيرٍ، سَمِعَ أَبَا النَّضْرِ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ - يَعْنِي ابْنَ دِينَارٍ - عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ لاَ يُلْقِي لَهَا بَالاً، يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ، وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ لاَ يُلْقِي لَهَا بَالاً يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ.

TERCÜME:

Ebû Hüreyre رضى الله عنه Nebî'nin ﷺ şöyle buyurduğunu rivayet eder: **"Kul, Allah'ın razı olduğu bir sözü önemsemeden söyler de Allah onu bu söz sebebiyle derecelerce yükseltir. Kul, Allah'ın gazabına uğrayan bir sözü de önemsemeden söyler ve** *o söz yüzünden cehenneme yuvarlanır***."**

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): 'Abdullah b. Munir ← Ebû al-Nadhr ← 'Abdurrahmân b. 'Abdullah b. Dinar ← babası 'Abdullah b. Dinar ← Ebû Salih ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'r-Rikâk, Dili Korumak Bâbı, Hadis No. 6478; ve Sahîh-i Müslim No. 2988.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/bukhari:6478

Allah her haberin araştırılmasını emreder: ***"Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse, onun doğruluğunu araştırın"***İbn Kesîr Tefsiri 49:6.

BİLİM NOTU: YALAN HABER DAHA HIZLIDIR

2018'de ***Science*** dergisinde yayımlanan büyük bir araştırma, Twitter'da üç milyondan fazla kişinin paylaştığı yaklaşık ***126.000 haber zincirini*** inceledi. MIT'den araştırmacılar ***yalan haberin, doğru haberden daha uzağa, daha hızlı ve daha geniş bir alana yayıldığını*** buldu. Yalan haberin ***yeniden paylaşılma ihtimali %70 daha fazlaydı***; doğru haberin 1.500 kişiye ulaşması ise yaklaşık ***altı kat daha uzun*** sürüyordu (Vosoughi, Roy & Aral, "The spread of true and false news online", Science 359, 2018).

Araştırma ayrıca yalan haberlerin daha çok ***şaşırtıcı ve duygusal*** unsurlar içerdiğini, bunun da insanları düşünmeden paylaşmaya ittiğini buldu — tıpkı Kur'an'ın tasviri gibi: ***"Onu dilinize dolamıştınız… onu önemsiz bir şey sanıyordunuz"*** (24:15). Kur'an çaresini 1.400 yıl önce vermişti: ***hüsnüzan, delil istemek, araştırmak ve susmak***.

PAYLAŞMADAN ÖNCE	KENDİNE SOR
Doğru mu?	Geçerli bir delilim var mı? (24:13; 49:6)
İyi mi?	Birini rezil ediyor mu? (24:19)
Gerekli mi?	"Bunu konuşmak bize yakışmaz" (24:16)
Ya benim hakkımda olsaydı?	"Kendi vicdanlarıyla" hüsnüzan (24:12)

Resûlullah ﷺ şöyle de buyurdu: ***"Kişiye yalan olarak, işittiği her şeyi anlatması yeter"*** (Sahîh-i Müslim, Mukaddime 5). Ders: "paylaş" düğmesi ***modern çağın dilidir*** ve ondan da sorguya çekileceğiz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İFK KISSALARININ KAYNAKLARI

İfk kıssası bize, dereceleri farklı üç tür kaynakla ulaşmıştır. Bu e-kitap, okuyucu ***neyin kesin*** ve ***neyin meşhur*** olduğunu bilsin diye bu üçünü birbirinden ayırır:

İfk Kıssalarının Kaynakları

Kur'an (6)

- "Aziz olan, zelil olanı çıkaracaktır" (63:8)
- Yalan haber sizin için hayırdır (24:11)
- Hüsnüzan ve dört şahit (24:12–13)
- Dil ve ağız (24:15–16)
- Kazf cezası (24:4)
- Mistah'ın affedilmesi (24:22)

Sahih hadis (9)

- Benî Mustalik'e baskın
- Kuyu başında câhiliye çağrısı
- Zeyd b. Erkam'ın doğrulanması
- Gerdanlık; Safvân; iftiranın yayılması
- Ümmü Rûmân; istişare; Berîre
- Hassân ve Âişe
- Teyemmüm âyeti
- Cebrâil'in selâmı; İbn Abbâs'ın övgüsü
- Kazf cezası (Ebû Dâvûd — hasen)

Siyer kitapları (3)

- Gazvenin tarihi
- İbn Übey'in oğlu Abdullah, Medine kapısında
- Ebû Eyyûb ve Ümmü Eyyûb

Siyer kitaplarındaki kıssalar ilgili bölümde durumları açıklanarak zikredilmiştir.

Şekil 4: Bu e-kitaptaki İfk kıssalarının kaynak durumu.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HİKÂYE	KAYNAK VE DURUM
İbn Übey'in sözü; Âişe'nin beraati; kazf; Mistah'ın affedilmesi	Kur'an (Münâfikûn 63:8; Nûr 24:4–26) — kesin
Baskın; gerdanlık; Safvân; iftira; istişare; vahiy	Sahîh-i Buhârî 2541, 4141, 4143, 7370 — sahih
Zeyd b. Erkam; Hassân; teyemmüm; Âişe'nin fazileti	Sahîh-i Buhârî 4900, 4146, 334, 3768, 3770, 4753 — sahih
Câhiliye çağrısı; İbn Übey'in oğlu	Sünen-i Tirmizî 3315 — hasen sahih; Sahîh-i Buhârî 4905
Cüveyriye; üç kişiye had vurulması	Sünen-i Ebû Dâvûd 3931, 4474 — hasen
Tarih; İbn Übey'in oğlu Medine kapısında; Ebû Eyyûb	Siyer kitapları (İbn İshak, Vâkıdî) — meşhur, çeşitli senedler

Siyer kitaplarındaki kıssalar mutlaka uydurma değildir; güvenilir siyer âlimleri tarafından rivayet edilmiştir. Fakat bunlar Kur'an ve sahih hadislerle ***aynı derecede değildir***. Bu e-kitap İsrâiliyat kıssalarına veya açıkça uydurma olan rivayetlere ***yer vermez***.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

BERAAT ÂYETLERİ: NÛR 24:11–26

İfk hadisinde Âişe رضی اللہ عنہا, Allah'ın "O iftirayı uyduranlar…" diye başlayan on âyet indirdiğini söyler (Sahîh-i Buhârî 4141). Müfessirler ise Nûr Sûresi'nin 11 ile 26. âyetlerini bu olayla ilgili bir bütün olarak ele alır. Önceki bölümler bu âyetlerin bir kısmını açıkladı; aşağıdaki tablo, okuyucu bütünü görebilsin diye on altı âyetin hepsini bir araya getirir.

ÂYET	KISA ANLAMI	BU E-KİTAPTA
24:11	Yalanı yayanlar küçük bir güruhtur; bu olay sizin için şer değil, bilakis hayırdır	8. ve 14. bölüm
24:12	Mü'minlerin hüsnüzanda bulunması gerekirdi	15. bölüm
24:13	Neden dört şahit getirmediler?	15. bölüm
24:14	Allah'ın lütfu olmasaydı büyük bir azaba uğrardınız	Bu bölüm
24:15	Haberi dille karşılamak ve küçük bir şey sanmak	16. bölüm
24:16	"Bunu konuşmak bize yakışmaz"	16. bölüm
24:17	Allah, bunu ebediyen tekrarlamamanız için öğüt verir	Bu bölüm
24:18	Allah âyetlerini açıklar	Bu bölüm
24:19	Mü'minler arasında hayasızlığın yayılmasını isteyenler elem verici bir azapla tehdit edilir	22. bölüm, bu bölüm
24:20	Azaba engel olan Allah'ın rahmeti	Bu bölüm
24:21	Şeytanın adımlarına uymayın; Allah'ın lütfu olmadan kimse temize çıkamaz	Bu bölüm
24:22	Affetmek ve hoş görmek	18. bölüm
24:23	Habersiz, iffetli mü'min kadınlara iftira edenler dünyada ve âhirette lanetlenmiştir	Bu bölüm, 9–10. sorular
24:24	Diller, eller ve ayaklar şahitlik eder	Bu bölüm
24:25	Allah cezayı adaletle tam olarak verir	Bu bölüm
24:26	Temizler temizler içindir; onlar iftiradan uzaktır	6. soru

ŞEYTANIN ADIMLARI

21. âyet uyarır: "Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına uymayın" (Nûr 24:21). İftira nadiren büyük bir yalanla başlar. Küçük adımlarla başlar: fısıldaşmak, "doğru mu?" diye sormak, sonra başkalarına tekrarlamak. Her adım önemsiz görünür; ama sonunda büyük bir günaha götürür. Aynı âyet, Allah'ın lütfu olmadan hiç kimsenin temize çıkamayacağını hatırlatır; öyleyse ayağı kayan kimseden kendini daha temiz görmeye yer yoktur.

ORGANLAR ŞAHİTLİK EDER

23–25. âyetler bu dizinin sonunu en ağır uyarıyla bağlar. İffetli, kalplerinden hayasızlık bile geçmeyen mü'min kadınlara iftira edenler dünyada ve âhirette lanetlenmiştir. Kıyamet günü, iftira eden dilin kendisi sahibinin aleyhine şahitlik edecektir (Nûr 24:23–25).

HADİS: HELÂK EDEN YEDİ GÜNAH

Ebû Hüreyre رضى الله عنه, Nebî'nin ﷺ şöyle buyurduğunu rivayet eder: "Helâk edici yedi şeyden kaçının."

Sahâbîler: "Ey Allah'ın Resûlü, onlar nelerdir?" diye sordular. Efendimiz şirki, sihri, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayı, faiz yemeyi, yetim malı yemeyi, savaştan kaçmayı ve "habersiz, iffetli mü'min kadınlara zina iftirası atmayı" saydı.

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 2766; ayrıca Sahîh-i Müslim 89.

DERS

Bu on altı âyet sadece şerefli bir kadının adını temize çıkarmakla kalmaz. Bütün ümmet için dilin kanunlarını çizer: hüsnüzan etmek, delil istemek, kötü haberi kendinde durdurmak, ayıpların yayılmasından hoşlanmamak, affetmek ve dilimizin aleyhimize şahitlik edeceğini daima hatırlamak.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

NÛR SÛRESİ: TOPLUMUN NAMUS KALESİ

İfk âyetleri, namusu korumaya dair hükümlerle dolu olan Nûr Sûresi'nin ortasında yer alır. Bu olaydan sonra Kur'an sadece iftiracıları cezalandırmakla kalmadı; iftiranın zor gerçekleşmesi için çitler de inşa etti. İlke basittir: hırsız girmeden kapıyı kapatmak.

ÂYET	HÜKÜM	İNŞA EDİLEN KALE
24:2	Zinanın cezası	Hayasızlığın kendisi kesin olarak önlenir
24:4–5	Kazf cezası (17. bölüm)	Delilsiz suçlama cezalandırılır
24:27–29	Başkasının evine girmeden izin istemek ve selâm vermek	Aile mahremiyetinin korunması
24:30	Erkeklerin gözlerini haramdan sakınması	İftiraya açılan ilk kapıyı kapatmak
24:31	Kadınların gözlerini haramdan sakınması ve örtünmesi	Kişinin kendi namusunu koruması
24:32	Evliliğe teşvik	Fıtratı helal yoldan karşılamak
24:58–59	Kişinin kendi evinde üç mahremiyet vaktinde izin istemek	Aile içi edep

HADİS: İZİN, BAKIŞ YÜZÜNDEN MEŞRU KILINDI

Sehl b. Sa'd رضى الله عنه rivayet eder ki bir adam Nebî'nin ﷺ evinin kapısındaki bir delikten içeri baktı. Efendimiz şöyle buyurdu: "Bakmakta olduğunu bilseydim gözüne bununla dürterdim. İzin istemek ancak bakış yüzünden meşru kılınmıştır."

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 6241.

HADİS: ÜÇ KERE İZİN İSTEMEK

Ebû Mûsâ el-Eş'arî رضى الله عنه, Ömer'in رضى الله عنه evine gelip üç kere selâm verdi; cevap alamayınca geri döndü. Ömer neden döndüğünü sorunca Ebû Mûsâ, Resûlullah'ın ﷺ şöyle buyurduğunu söyledi: "Biriniz üç kere izin ister de izin verilmezse geri dönsün." Ömer delil istedi; bunun üzerine başka bir sahâbî hadisi doğruladı.

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 6245; ayrıca Sahîh-i Müslim 2153.

Ömer'in tavrına dikkat edin: büyük bir sahâbîden bile olsa, teyit edilinceye kadar haberi kabul etmedi. Bu, Nûr Sûresi'nin ruhuyla aynıdır — her haber teyit edilmeli, her eve saygı gösterilmelidir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERS

İslâm harekete geçmek için iftiranın gerçekleşmesini beklemez. Edebi baştan inşa eder: izin istemek, gözü haramdan sakınmak, örtünmek ve evliliği kolaylaştırmak. Bu edepleri koruyan bir toplum, İfk gibi iftiralardan daha korunaklıdır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İFK HADİSESİNİN ŞAHSİYETLERİ

İfk hadisi, her birinin farklı bir rolü olan birçok şahsiyeti anar. Aşağıdaki tablo onları kabileleri ve kaynaklarıyla birlikte düzenler. Her önemli şahsiyetin kabilesini bilmek gerekir; çünkü mesciddeki gerginlik (12. bölüm) Evs ile Hazrec arasında yaşanmıştır.

ŞAHSİYET	KABİLE / YAKINLIK	GÖREVİ	KAYNAK
Âişe bint Ebî Bekir رضى الله عنها	Kureyş (Benî Teym); eşi: Nebî ﷺ	İftiranın mağduru; Kur'an onu temize çıkardı	Buhârî 4141; Nûr 24:11–26
Ebû Bekir es-Sıddîk رضى الله عنه	Kureyş (Benî Teym); Âişe'nin babası	Sabretti; sonra Mistah'ı affetti	Buhârî 4141; Nûr 24:22
Ümmü Rûmân رضى الله عنها	Âişe'nin annesi	Kızını teselli etti	Buhârî 4143
Safvân b. el-Muattal رضى الله عنه	Benî Süleym (ez-Zekvânî)	Ordunun arkasındaki kontrolcü; Âişe'yi getirdi; sonra Allah yolunda şehit düştü	Buhârî 4141
Ali b. Ebû Tâlib رضى الله عنه	Kureyş (Benî Hâşim)	Kendisine danışıldı; hizmetçiye sorulmasını önerdi	Buhârî 4141
Üsâme b. Zeyd رضى الله عنهما	Zeyd b. Hârise'nin oğlu	Kendisine danışıldı; "hayırdan başka bir şey bilmiyoruz"	Buhârî 4141
Berîre رضى الله عنها	Hizmetçi	Âişe'nin iyiliğine şahitlik etti	Buhârî 4141 (adını İbn Hacer tartışır)
Zeyneb bint Cahş رضى الله عنها	Ümmü'l-Mü'minîn; Benî Esed b. Huzeyme; halasının kızı olduğu zât: Nebî ﷺ	Kumasına karşı bile dilini korudu	Buhârî 4141
Hamne bint Cahş	Zeyneb'in kız kardeşi	Kız kardeşini savunma duygusuyla etkilendi	Buhârî 4141
Sa'd b. Muâz رضى الله عنه	Evs'in reisi (Benî Abdüleşhel)	Mescidde savunma teklif etti	Buhârî 4141 (İbn İshak Üseyd'i zikreder; bkz. 2. bölüm)
Sa'd b. Ubâde رضى الله عنه	Hazrec'in reisi (Benî Sâide)	Kabile gayretine kapılarak itiraz etti	Buhârî 4141
Üseyd b. Hudayr رضى الله عنه	Evs (Benî Abdüleşhel); Sa'd b. Muâz'ın amcasının oğlu	Sa'd b. Ubâde'ye cevap verdi	Buhârî 4141

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ŞAHSİYET	KABİLE / YAKINLIK	GÖREVİ	KAYNAK
Ümmü Mistah	Kureyş; annesi Ebû Bekir'in teyzesidir	Farkında olmadan Âişe'ye haber verdi; oğluna beddua etti	Buhârî 4141
Mistah b. Üsâse	Kureyş (Benî Muttalib b. Abdimenâf); Bedir ehli	Etkilendi; had vuruldu; Ebû Bekir onu affetti	Buhârî 4141; Ebû Dâvûd 4474
Hassân b. Sâbit رضى الله عنه	Hazrec (Benî Neccâr); şairi olduğu zât: Resûlullah ﷺ	Etkilendi; sonra Âişe'yi övdü	Buhârî 4141, 4146
Abdullah b. Übey b. Selûl	Hazrec (Benî Avf); münafıkların reisi	Başlatan ve baş yayıcı	Buhârî 4141; Nûr 24:11

SİYER NOTU: SA'D B. MUÂZ MI, ÜSEYD B. HUDAYR MI?

Buhârî'nin rivayetinde savunma teklif etmek için ilk kalkan Sa'd b. Muâz'dır. İbn İshak'ın rivayetinde ise o kişi Üseyd b. Hudayr'dır. Bu fark, gazvenin tarihi tartışmasıyla (2. bölüm) yakından ilgilidir: Sa'd b. Muâz, Benî Kurayza olayından sonra vefat etmiştir. İbn Hacer bunu Fethu'l-Bârî'de tartışır ve Buhârî'nin rivayetini tercih eder. Her ikisi de Evs kabilesindendir.

Kaynak: İbn Hacer, Fethu'l-Bârî (4141 numaralı hadis); İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye.

SAFVÂN: "BEN HİÇBİR KADININ ÖRTÜSÜNÜ AÇMADIM"

İfk hadisinin sonunda Âişe, suçlanan adam Safvân'ın şöyle dediğini anlatır: "Sübhânallah! Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, ben hiçbir kadının örtüsünü açmadım." Âişe dedi ki: "Sonra o, Allah yolunda öldürüldü" (Sahîh-i Buhârî 4141). Böylece adı bir zamanlar lekelenmek istenen Safvân, hayatını bir şehit olarak noktaladı.

DERS

Bu olayda sâlih kimseler, ayağı kayanlar ve bir münafık yer aldı. Kur'an ve hadis herkesi kabilesine veya makamına göre değil, yaptığına göre değerlendirir. Bedir ehli bile hata edebilir ve tövbe kapısı daima açıktır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İMTİHANDAN SONRA ÂİŞE: ÜMMETİN MUALLİMİ

İfk iftirası Âişe'nin رضى الله عنها nurunu söndürmedi. Aksine, o imtihandan sonra yaklaşık yarım asır daha ümmetin muallimi olarak yaşadı. Büyük sahâbîler ona başvurdu, tâbiîn ondan ilim öğrendi.

HADİS: VAHİY ONUN YORGANI ALTINDAYKEN İNERDİ

Ümmü Seleme رضى الله عنها, Efendimizin hanımlarından gelen bir talebi Resûlullah'a ﷺ iletti. Efendimiz şöyle buyurdu: "Âişe hakkında bana eziyet etme; çünkü vallahi sizden hiçbir kadının yorganı altındayken bana vahiy inmedi, ondan başka."

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 3775.

HADİS: DÜNYADA VE ÂHİRETTE NEBÎ'NİN HANIMI

Ammâr b. Yâsir رضى الله عنهما Âişe hakkında şöyle dedi: "Şüphesiz o, dünyada ve âhirette Peygamberinizin hanımıdır."

Derece: SAHİH — Sahîh-i Buhârî 3772.

HADİS: SAHÂBÎLER ÂİŞE'YE BAŞVURURDU

Ebû Mûsâ el-Eş'arî رضى الله عنه dedi ki: "Biz Resûlullah'ın ﷺ ashabı, bir hadis hakkında tereddüde düştüğümüzde Âişe'ye sorar ve mutlaka onun yanında o konuda bir ilim bulurduk."

Derece: Tirmizî'ye göre HASEN SAHİH GARİB — Sünen-i Tirmizî 3883.

ALAN	ÂİŞE'NİN KATKISI	KAYNAK
Hadis	En çok hadis rivayet edenlerden (21. bölüm)	Hadis usûlü kitapları
Fıkıh	Özellikle aile hayatı ve kadınlarla ilgili hükümlerde sahâbîlerin başvurduğu kişi	Sünen-i Tirmizî 3883
Tefsir	"Teliḳûnehû" kıraati dahil âyetlerin anlamını açıkladı (16. bölüm)	Sahîh-i Buhârî 4144
Tarih ve şiir	Urve b. Zübeyr onun Kur'an, ferâiz, helal-haram, şiir ve Arap tarihi konusundaki ilmini övmüştür	Terâcim kitapları (Zehebî, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ)
Vefatı	Medine'de hicrî 57 veya 58 yılının Ramazan ayı; Bakî' kabristanına defnedildi	Terâcim kitapları; tarih ihtilaflıdır

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERS

En acı imtihan her zaman son değildir. Âişe'yi Allah temize çıkardı, o da hayatını öğretmekle geçirdi. Bugün iftiraya uğrayan kimse onu örnek alabilir: adımızı Allah'ın savunmasına bırakalım ve hayır işlemeye devam edelim.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İFK HADİSESİNİN ZAMAN ÇİZELGESİ

Benî Mustalik Gazvesi'nin tarihi ihtilaflıdır (2. bölüm): İbn Sa'd'a göre ve İbn Hacer'in tercihiyle hicrî 5. yılın Şaban ayı, İbn İshak'a göre ise hicrî 6. yılın Şaban ayı. Aşağıdaki olay sırası sahih hadislere göre düzenlenmiştir; hadiste geçmeyen süreler siyer kitaplarının rivayeti olarak işaretlenmiştir.

No.	Olay	Kaynak
1	Resûlullah ﷺ Benî Mustalik'e doğru yola çıktı; Âişe kurayla seçildi	Buhârî 4141
2	Müreysî'de baskın; Benî Mustalik yenildi	Buhârî 2541
3	Cüveyriye azat edilip nikâhlandı; kavminin esirleri serbest bırakıldı	Ebû Dâvûd 3931
4	Kuyu başında kavga; câhiliye çağrısı	Buhârî 4905; Tirmizî 3315
5	İbn Übey'in sözü; Zeyd b. Erkam'ın haber vermesi; Münâfikûn Sûresi'nin inişi	Buhârî 4900
6	Dönüş yolculuğu; Medine yakınında gece konaklaması; gerdanlığın kaybolması	Buhârî 4141
7	Safvân sabahleyin Âişe'yi buldu ve kafileye getirdi	Buhârî 4141
8	Medine'ye varış; iftiranın yayılmaya başlaması; Âişe'nin bir ay hastalanması	Buhârî 4141
9	Âişe iftirayı Ümmü Mistah'tan öğrendi	Buhârî 4141
10	Âişe anne babasının evine döndü; izin veren: Resûlullah ﷺ	Buhârî 4141
11	Resûlullah ﷺ Ali ve Üsâme ile istişare etti; Berîre ve Zeyneb'e soruldu	Buhârî 4141
12	Mescidde hutbe; Evs ile Hazrec arasında gerginlik	Buhârî 4141
13	Vahiysiz bir ay; Âişe iki gece bir gün ağladı	Buhârî 4141
14	Âişe'yi temize çıkaran vahiy indi (Nûr 24:11–26)	Buhârî 4141
15	Kazf haddi uygulandı	Ebû Dâvûd 4474
16	Ebû Bekir Mistah'a yeniden harcamaya başladı	Buhârî 4141; Nûr 24:22

DERS

Zaman çizelgesi, iftiranın bir aydan fazla sürdüğünü ve bu süre boyunca Resûlullah'ın ﷺ delilsiz hareket etmediğini gösterir. Sordu, istişare etti ve Allah'ın hükmünü bekledi. Hakikati ararken sabretmek, cezalandırmakta acele etmekten daha üstündür.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İFK HADİSESİ HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR

1. VAHİY NEDEN BİR AY GECİKTİ?

Hadis bunun sebebini açıkça söylemez. İbnü'l-Kayyim'in Zâdü'l-Meâd'da yaptığı gibi âlimler bazı hikmetler zikreder: mü'minleri sınamak, münafıkların kim olduğunu ortaya çıkarmak, Resûlullah'ın ﷺ hevasından konuşmadığını göstermek ve beraatin gökten kusursuz bir şekilde gelmesi. Bu, nas değil, âlimlerin görüşüdür.

2. RESÛLULLAH ﷺ ÂİŞE'DEN ŞÜPHE ETTİ Mİ?

Minberde şöyle buyurdu: "Vallahi ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum" (Sahîh-i Buhârî 4141). O, kendisine vahyedilen dışında gaybı bilmeyen bir insandı; bu yüzden delilsiz bir karar vermedi ve Allah'ın hükmünü bekledi.

3. ÂİŞE NEDEN "ALLAH'TAN BAŞKASINA HAMD ETMEM" DEDİ?

Vahiy inince annesi ona kalkıp Resûlullah'a ﷺ teşekkür etmesini söyledi. Âişe, beraatini indiren Allah'tan başkasına hamd etmeyeceğini söyledi (Sahîh-i Buhârî 4141). Bu bir saygısızlık değil, tevhid samimiyetidir: savunma yalnızca Allah'tan gelmiştir.

4. KİMLERE HAD VURULDU?

Sünen-i Ebû Dâvûd, âyet indikten sonra iki erkek ile bir kadına had vurulduğunu zikreder (Sünen-i Ebû Dâvûd 4474); siyer rivayetleri onları Mistah, Hassân ve Hamne olarak adlandırır. İbn Übey'e de celde vurulup vurulmadığı ihtilaflıdır (17. bölüm).

5. SAFVÂN B. EL-MUATTAL'A NE OLDU?

Hiçbir kadının örtüsünü açmadığına yemin etti; Âişe de onun daha sonra Allah yolunda öldürüldüğünü zikreder (Sahîh-i Buhârî 4141). Şehit olduğu yer ve yıl terâcim kitaplarında ihtilaflıdır.

6. "TEMİZ KADINLAR TEMİZ ERKEKLER İÇİNDİR" (24:26) NE DEMEKTİR?

İbn Kesîr, İbn Abbâs'tan çirkin sözlerin çirkin kimselere, güzel sözlerin de güzel kimselere yakıştığını nakleder. Bu âyet ayrıca Allah'ın Âişe'yi, insanların en hayırlısı olan Resûlullah'a ﷺ ancak temiz olduğu için eş kıldığını gösterir (İbn Kesîr Tefsiri 24:26).

7. LİÂN ÂYETİ (24:6–9) İFK HADİSESİ YÜZÜNDEN Mİ İNDİ?

Hayır. Liân âyeti, kendi karısını suçlayan koca hakkında, yani Hilâl b. Ümeyye kıssası (Sahîh-i Buhârî 4747) ve Uveymir el-Aclânî kıssası hakkında indi. İfk âyetleri 24:11–26'dır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

8. MİSTAH VE HASSÂN GİBİ İYİ SAHÂBÎLER NEDEN ETKİLENDİ?

Sahâbîler de hata edebilen insanlardı. Cezalandırıldılar, tövbe ettiler ve bu hata onların faziletini silmedi. Nebî ﷺ, bir günah işleyip dünyada cezalandırılan kimse için bu cezanın kefaret olacağını buyurmuştur (Sahîh-i Buhârî 18).

9. EHL-İ SÜNNET'İN BUGÜN ÂİŞE'YE İFTİRA EDENLER HAKKINDAKİ TUTUMU NEDİR?

İbn Kesîr, âlimlerin şu konuda ittifak ettiğini zikreder: bu âyetler indikten sonra Âişe'yi o suçlamayla itham eden kimse, Kur'an'a karşı geldiği için kâfir olur (İbn Kesîr Tefsiri 24:23). Bu, vahyi yalanlamaya dair ilmî bir tutumdur. Başkalarına karşı tavrımız ise yine davet, hikmet ve edeptir.

10. BU İFTİRA YASAĞI YALNIZCA ÂİŞE'YE Mİ ÖZGÜDÜR?

Hayır. 24:23. âyet, iffetli bütün mü'min kadınlar için geneldir ve onlara iftira etmek helâk edici yedi günahtan biridir (Sahîh-i Buhârî 2766). İbn Kesîr, Âişe'nin âyetin iniş sebebi olduğunu, hükmünün ise benzer bütün durumları kapsadığını zikreder.

11. OLAYA KARIŞAN SAHÂBÎLERİ HANGİ EDEPLE ANMALIYIZ?

Saygıyla. Mistah Bedir ehlindendir; Hassân Resûlullah'ı ﷺ savunan şairdir; Hamne de Ümmü'l-Mü'minîn'in kız kardeşidir. Âişe bizzat insanların Hassân'a sövmesini yasaklamıştır (19. bölüm). Onların hatalarını küçümsemek için değil, ibret almak için anlatırız.

12. BİZ İFTİRAYA UĞRARSAK NE YAPMALIYIZ?

Âişe gibi "güzel sabır"la sabretmek (13. bölüm), iftiraya iftirayla karşılık vermemek, gerekirse hakikati sükûnetle açıklamak ve savunmayı Allah'a bırakmak. Allah şöyle buyurur: "Onu sizin için bir şer sanmayın; bilakis o sizin için bir hayırdır" (Nûr 24:11).

DERS

İfk hadisesi birçok soru doğurur ve cevapları Kur'an'a, sahih hadislere ve âlimlerin açıklamalarına dayanır. Nassı âlimlerin görüşünden ayırarak bu olayı sükûnetle, adaletle ve Resûlullah'ın ﷺ ailesine ve sahâbîlere karşı edeple anlayabiliriz.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERSLER VE KAPANIŞ

İfk hadisesi, Resûlullah'ın ﷺ hayatındaki en şahsi imtihandı — onun ***aile yuvasına*** dokunan bir imtihan.

Fakat ondan, ümmetin namusunu Kıyamet gününe kadar koruyan âyetler doğdu.

DERS	İFK HADİSESİNDEN
Zaferde rahmet	Cüveyriye ve yüz aile hürriyete kavuştu
Asabiyeti reddetmek	"Bırakın onu, o kokuşmuştur"
Allah haklıyı savunur	Zeyd b. Erkam ve Âişe doğrulandı
İmtihan karşısında edep	Âişe oturup bekledi; Safvân sustu
Hüsnüzan ve delil	Nûr 24:12–13
Dili korumak	Nûr 24:15–16; Buhârî 6478
Güzel sabır	"Fe-sabrun cemîl" (12:18)
Affetmek	Ebû Bekir ve Mistah (24:22)
Zorluk hayır getirir	"Bilakis o sizin için bir hayırdır" (24:11)

HAYATIMIZDA İFK

Her gün başkaları hakkında haberler alırız — kahvehanede, mescidde, cep telefonunda. Bu kıssa bize, hüsnüzan eden ***Ebû Eyyûb***, rakibine karşı bile dilini koruyan ***Zeyneb***, affeden ***Ebû Bekir*** ve Allah'a dayanarak sabreden ***Âişe*** gibi olmayı öğretir — ***haberi dille karşılayanlar*** gibi değil.

İnşallah **Siyer-i Nebî** serisi, ***Seri 15*** ile — Resûlullah'ın ﷺ davet yolculuğundaki sonraki olaylarla — devam edecektir. Vallahu a'lem.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'an-ı Kerîm, Osmanlı (Uthmânî) metin ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. https://quran.com/ms

İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Mâide 5:6; Yûsuf 12:18; Nûr 24:4–26; Hucurât 49:6; Münâfikûn 63:1–8). https://tafsir.app/ibn-katheer/24/11

HADİS

Sahîh-i Buhârî 334, 2541, 3768, 3770, 4141, 4143, 4144, 4145, 4146, 4753, 4900, 4905, 6478, 7370. https://sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim, Mukaddime 5; 1730, 2140, 2447, 2770, 2772, 2988. https://sunnah.com/muslim

Sünen-i Tirmizî 3315; Sünen-i Ebû Dâvûd 3931, 4474. https://sunnah.com

SİYER VE TARİH KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshak rivayeti) — Benî Mustalik ve İfk bâbı.

İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ; Vâkıdî, el-Meğâzî.

Safiyyurrahmân el-Mübârekfûrî, er-Rahîku'l-Mahtûm — Benî Mustalik bâbı.

İbn Hacer el-Askalânî, Fethu'l-Bârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî — İfk hadisi (No. 4141).

BİLİM

Vosoughi, S., Roy, D. & Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. Science, 359(6380), 1146–1151. https://doi.org/10.1126/science.aap9559

Wikipedia, "Invasion of Banu Mustaliq". https://en.wikipedia.org/wiki/Invasion_of_Banu_Mustaliq

Wikipedia, "Aisha". https://en.wikipedia.org/wiki/Aisha

EK HADİSLER VE KAYNAKLAR

Sahîh-i Buhârî 4750; Sahîh-i Müslim 2770 (İfk hadisi, diğer rivayet). https://sunnah.com/bukhari:4750

Sahîh-i Buhârî 2766 (helâk edici yedi günah). https://sunnah.com/bukhari:2766

Sahîh-i Buhârî 6241 (bakış yüzünden izin istemek). https://sunnah.com/bukhari:6241

Sahîh-i Buhârî 6245 (üç kere izin istemek). https://sunnah.com/bukhari:6245

Sahîh-i Buhârî 3772, 3775 (Âişe'nin fazileti). https://sunnah.com/bukhari:3775

Sünen-i Tirmizî 3883 (sahâbîlerin Âişe'ye başvurması). https://sunnah.com/tirmidhi:3883

Sahîh-i Buhârî 4747 (liân âyeti, Hilâl b. Ümeyye kıssası). https://sunnah.com/bukhari:4747

Sahîh-i Buhârî 18 (dünyadaki cezanın kefaret olması). https://sunnah.com/bukhari:18

İbn Kesîr Tefsiri, Nûr 24:23 ve 24:26. https://tafsir.app/ibn-katheer/24/23

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: https://sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

BAĞIŞ YAP

Uluslararası bağışçılar: BAĞIŞ YAP düğmesine tıklayın ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir